Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...топтэмэй 1921 оной ...брийн 21-нэ гараха | № 158 (13872) | 1972 оной июлиин 7, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Республикын механизаторнуудай 5-дахи мүрысөөн

ШЭНЭ АРГААР ХҮРЬҺЭ ЭЛДҮҮРИЛЖЭ ҺУРАХА

...АЙГША оной июлиин 4-дэ ...Ивалга тосхон шадар Буряа... АССР-эй механизаторнуудай ...хи мүрысөөн боложо үнгэрөө. ...мүрысөөндэ хабаадагшад га...й хүрьһэ урбуулангүйгөөр эл...рилхэ шадабаряа туршалсаһан ...на.

...ура бороогой шэбэржэ байба... мүрысөөндэ хабаадаха хүнүүд ...аранхай. Республикын механи...руудай мүрысөөе БурАССР-...дөө ажахын министрэй орлог... Т. Ф. Дубкова нээгээ. Мүры...эй тугые Хурамхаанай айма... Гааргын совхозой гуша гаран ...э трактористаар ажаллажа ...ан эхэнэр механизатор Ды...а Хубраковна Раднаева үр...н байна.

Республикын механизаторнуу... 5-дахи мүрысөөндэ Баргажа... Хурамхаанай, Сэлэнгын, Зэ... Хоринин, Улаан-Үдын, Бэшүү... Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, ...райн аймагуудай механизатор...д хабаадаа. Тэдэнэрэй дунда ...шүүл. 2 эхэнэр, 5 залуу трак...тнар, 8 эдир механизатор..., 6 мастер-заһабарилагшад ...

...ГЭЭН түрүүлэн Газарай хүрь...һэ урбуулангүйгөөр элдүү...э мүрысөөн болобо. Энээнии... ...дай хүдөө ажахын туршал... станциин директорэй орлогшо ...андр Михайлович Емельянов ...үтэй олон мэргэжэлтэд хүтэл...өө, хинан хаража байгаа.

...рүүшын ээлжээндэ мүрысэг... дундаһаа Хурамхаанай ай... Гааргын совхозой тракто... ...т эхэнэр Д. Раднаева шадаба...й бэрхэ байһанаа харуулаа. ...75 трактортa КПП-2,2 түхэлэй ...корез шагтагалжа, хүрьһэ ур...нгүйгөөр элдүүрилжэ ороо. ...үхэндэ 100 метр утатай, 42 ...р үргэнтэй поли таһалагданхай. — Бэрхэл тракторист байна ...Карагты даа, загуун ямар ...эхээр татабаб, трактораа жэг...йнаар ябуулха гээшэнь,— гэ...айгаад тэндэ сугларһан зон ...айгаар хөөрэлдэнэ.

...эд судьянар трактористын ...ые наринаар шалгана. Плоско...хэр үргэнөөр, гүнзэгыгөөр ...рилнэб гэжэ мүр бүхэндэнь ...зарта хэмжэжэ үзэнэ. Хаха...һан газар дээрэхи һолоомоной ...р хэр гэмтээгдээб, тэндэхи буртаг ногооной үндэһэн таһалагдаа гү гэжэшье шалгана. Заахашье алдуу эндүү гаргагдабал, баллынь хаһагдана.

Трактористын элдүүрилһэнэй һүүлдэ судьянар ажалыень сэгнэбэ. Зарим газартаа тогтоогдоһонһоо бага зэргэ гүйхэнөөр элдүүрилэгдэһэн байжа, хэдэн балл хороогдоно. Ондоо ажаглалта байхагүй, хүдэлмэриин шанар һайн, элдүүрилхэ болзорыньшье алдагдаагүй.

ДТ-75 тракторaap хахалһан Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой залуу тракторист Жамсаран Жамбаловай хажууда хүнүүд олоор сутларжа, түргэнөөр, һайн шанартайгаар элдүүрилжэ байһандань баярлана.

— Залуу хүбүүн аад, яаһан һайнаар хахалнаб,— гээд хүнүүд гайхалдана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Баянголой дунда һургуули дүүргээд, мүнөө жэл түрэл колхоздоо трактористаар хүдэлжэ байһан 18-тай энэ хүбүүнэй хэһэн ажалынь үндэрөөр сэгнэгдээ.

Тиигэбэшье мүрысөөндэ хабаадаһан зарим механизаторнууд шадабари багатай, сэхэ һайн загуун татажа шаданагүй, машинаяа дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа биранагүй гэжэ элирбэ. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй, Загарайн, Хяагтын аймагуудһаа трактористнуудай мүрысөөндэ хабаадаха механизаторнууд орой ерээгүй байшоо.

Мүрысөөнэй эсэстэ дүн гаргахада, нэгэдэхи һуури Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист Жамсаран Цыденжапович Жамбалов ээлжэ, хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилгээр республикын чемпионой лентэ зүүгээ. Чемпион механизаторта Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство алтан час бэлэг барюулжа, 1-дэхи зэргын диплом, Хүндэлэлэй хэдэн грамота үгтөө. Ж. Жамбалов хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилхэ зональна мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олоо. Зональна энэ мүрысөөн июлиин 6-да Ивалгын ОПХ-да үнгэргэгдөө.

Дыжидма Хубраковна Раднаева хоёрдохи һуурида гаража, 2-дохи зэргын дипломдо хүртэжэ, ковер ба сайлалгын сервиз абаа. Мүн энэ механизатор эхэнэр мүрысөөндэ хабаадаха болонхой.

3-дахи һуурида Ивалгын ОПХ-гай механизатор Николай Филиппович Каратуев гараа. Энэ механизаторта Хүндэлэлэй грамота, транзисторна радиоприемник бэлэг барюулагдаа. Энэ механизатор баһал зональна мүрысөөндэ хабаадаха юм.

Залуу механизаторнуудай мүрысөөндэ Ивалгын ОПХ-гай тракторист, 16 наһатай Олег Дружинин 2-дохи һуури эзэлжэ, ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамота, транзисторна радиоприемник шан абаһан байна.

Энэ мүрысөөндэ Хяагтын совхозой 3-дахи һуури эзэлһэн тракторист Валентин Игнатьевта ВЛКСМ-эй обкомой грамота бэлэг үгтэһэн байха юм.

Эдир механизаторнууд МТЗ-50 тракторaap газар хахалжа мүрысэһэн байна. Тиихэдээ тэдэнэр сэхэ загуун татаха, газарай хүрьһэ гүнзэгыгөөр, жэгдээр хахалха, далан үлөөхэгүй, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха уялгатай. Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин эрдэмтэ В. Бохиев түрүүтэй хэдэн мэргэжэлтэд хорин метр үргэнтэй 100 метр утатай газар заажа үгөөд, эдиршүүлэй һорилдооe хүтэлбэрилһэн байна.

Һорилдооной дүн гаргахада, Бэшүүрэй аймагай Посельскэ дунда һургуулиие энэ жэлдэ дүүргэһэн 83 балл абаһан Иван Литвинцев эрхимлэжэ, республикын чемпионой лентэ зүүгээ, үнэтэ бэлэг, ВЛКСМ-эй обкомой, республикын Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамотада хүртөө. Энэ хүбүүн август һарада Ростов-на-Дону хото шадар үнгэргэгдэхэ Бүхэроссин эдир механизаторнуудай мүрысөөндэ хабаадаха болонхой.

Эдир басагад механизаторнуудай дундаһаа Кабанскын аймагай Шергинскэ дунда һургуулиие энэ жэлдэ дүүргэһэн, 17 наһатай Галина Антипова илажа, республикын чемпионой нэрэ зэргэтэй боложо, гарай час бэлэг абаад, ВЛКСМ-эй обкомой, республикын Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамотада хүртөө. 78 балл абаһан энэ басаган Бүхэроссин эдир механизаторнуудай мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ мүн лэ олоо.

Эдиршүүлэй мүрысөөндэ Кабанскын аймагай Георгий Дарханов гурбадахи һуурида гараһан байна. 18-тай энэ хүбүүн мүнөө жэл 10-дахи класс дүүргээ.

Эдир механизаторнуудай командануудай хоорондо болоһон мүрысөөндэ Бэшүүрэй аймагай команда 1-дэхи һуури эзэлээд, республикын Гэгээрэлэй министерствын кубок, Хүндэлэлэй грамота абаһан байна. Энэ команда хамта 141 баллтай болоо. Кабанскын аймагай нэгэ баллаар гээгдэһэн эдир механизаторнуудай команда 2-дохи һуурида гаранхай.

• • •

Эгээн һүүлдэ эндэ мастер-заһабарилагшадай мүрысөөн болоо. Энэ мүрысөөндэ Улаан-Үдын, Кабанскын, Сэлэнгын аймагуудһаа 2—2 хүн хабаадаа.

Мастер-заһабарилагшад ДТ-75 трактортa 1-дэхи техническэ харууһалга 2 час 20 минутын, «Беларусь» трактортa —2 часай туршада хэжэ дүүргэхэ уялгатай.

Командануудай мүрысөөндэ Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой мастер-заһабарилагшад түрүүлһэн байна. Энэ колхозой мастер-заһабарилагша Бато Тогочиевич Дондуков 120,5 балл абажа, 1-дэхи һуури эзэлээд, чемпионой лентэ зүүжэ, нэгэдэхи зэргын диплом, алтан час бэлэгтэ хүртэһэн байха юм.

Мүн энэ колхозой мастер-заһабарилагша Владимир Антонович Харитончик 118 баллтай байжа, 2-дохи һуурида гараад, дипломдо хүртэжэ, ковер бэлэг абаа.

Гурбадахи һуурида Ивалгын ОПХ-гай мастер-заһабарилагша Дензен Пурбуевич Митапов гаража, диплом, транзисторна радиоприемник шанда хүртэнхэй.

• • •

Мастер-заһабарилагшадай мүрысөөе Буряадай хүдөө ажахын институтай кафедрые даагша П. Б. Бардаханов хүтэлбэрилһэн байна.

Эдэ мүрысөөнүүд манай республикын механизаторнуудай мэргэжэл шадабариин дээшэлжэ байһые гэршэлжэ үгөө.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай чемпионууд—Д. Х. Раднаева (зүүн гарһаа), Ж. Ц. Жамбалов, И. Литвинцев, Г. Антипова.

Б. ПОПОВОЙ фото.

Ажалаа һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар

Зэдын аймагай Торнин совхозой Алцагай отделениин хайшалагшад аймаг соогоо эгээ түрүүлэн хүдэлмэриин 14 үдэртэ «сагаан алта» суглуулгаяа дүүргээ. Эндэ 11 мянга шахуу хонид үбэлэйнгөө «нэхыһээ» һалгаагдаа.

Хайшалалгын тус пунктда 30 электро-хайша хүдэлгэгдөө. Нютагай найман жэлэй һургуулиин һурагшад Жаргал Карпушкеев, Сергей Жаргалов хоёр хайша хурсалһан байна. Мүн һурагшад Н. Бадмаева, М. Сабсаева, Х. Папанова, Л. Бадмаева гэгшэд үдэртөө гуша гаран хонидые хайшалаа юм. Гэрэй эзэн эхэнэр Е. Павлова, хүдөө ажахын институдай студент А. Юмтаров, багшанар Т. Сабсаева, Д. Доржиев гэгшэд хүдэлмэриин үдэртэ дүшөөд, табяад хонидой нооһо һайн шанартайгаар хайшалдаг байгаа.

Электрик мэргэжэлтэй Ч. Б. Гомбоев хайшалалгын агрегадай начальнигаар хүдэлөө. Эндэ үдэр бүри хайшалагшадай хүдэлмэриин дүн согсологдожо байгаа. Тиихэдэ «Сахилгаан» гэһэн хуудаһанда мүрысөөндэ илагшад толилогдодог һэн.

Хайшалалгын хүдэлмэриие богони болзорто үнгэргэхын тула Алцагай отделениин партийна организаци ехэхэн хүдэлмэри хээ. Тус пункт дээрэ хайшалалгын хүдэлмэриин ябасые шалгажа байха арадай хиналтын пост байгуулагдаа. Тэрэниие У. И. Сизова хүтэлбэрилээ юм. Мүн багша Ц. Р. Сабсаев хайшалагшадай хүдэлмэриин шанарай түлөө харюусахаар томилогдоһон байна. Эндэхи хүдэлмэри һайнаар эмхидхэһэн дээрэһээ Алцагай хонишод богони болзорто даабаряа дүүргэжэ шадаа.

Б. ЖИГЖИТОВ.

Зэдын аймаг.

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэбди

Манай ажахыда хонидой нооһо хайшалха хүдэлмэри түлэг ябажа байна. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ 27800 хониной нооһо хайшалжа, гүрэндэ 1060 центнер «сагаан алта» худалдаха түсэбтэйбди. Энэ шухала ажалаа хаһа сагтань, һайн шанартайгаар дүүргэхын тула ажалшаднай бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана гэхэдэ алдуу болохогүй.

Һаянай байдалаар 25 мянган хонидой нооһон хайшалагдаа. Гүрэндэ 700 центнер һайн шанартай нооһо ябуулаабди. Үлэһэн хонидоо ойрын 2—3 үдэрэй туршада хиргажа дүүргэхэ зорилго хайшашаднай урдаа табинхай. Хайшашад Дашанима Зундуев, Яков Бадмаев 13 хоногой туршада тус бүридөө мянга гаран хони хайшалжа, нүхэдтөө ёһотой жэшээ харуулна. Эдэ нүхэднай хонидой нооһо хайшалжа дүүргэхэ үе болотор тус бүридөө 1200—1100 хони хайшалхаар эрмэлзэнэ.

Анатолий Раднаевай даадаг Сэлирэй пунктда хайшалагшад 12 үдэрэй туршада 10 мянга гаран хонидой нооһо хайшалжа, ажахы соогоо эрхимлэһээр.

Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө 3 килограмм 300 грамм нооһо хайшалжа абаха социалис уялгаяа 200 граммаар үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотойбди. Эдэ бүгэдэ хонишон бухэнэй оролдосотойгоор ажаллаһанай ашa үрэнь болоно.

Б. РИНЧИНОВ,
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Баргажанай аймаг.

ХАЙШАЛАГШАДАЙ ХҮНДЭДЭ—УЛААН ТУГ

...Хонидой нооһо хайшалха ...арюусалгатай хүдэлмэ...рие Охин-Булагай совхо...йхид яһала бэлэдхэлтэй...ээр эхилээ. Эндэ нооһо ...айшалха хоёр пункт эм...дхэгдэһэн, хайшалагша...аар шадабаритай бэрхэ ...үнүүд томилогдоһон юм.

...Совхозой хүдэлмэришэд ...ухы 20500 хонидоо хүдэл...эриин 15 үдэртэ хиргажа ...үргэхэ, хонин бүриһөө ...унда зэргээр 3,2 кило...рамм нооһо абаха зорилго ...рдаа табинхай.

«Сагаан алта» суглуулха ...үдэлмэри Харланай отде...ленидэ июниин 21-дэ, Охин-Булагта—июниин 22-то захалаа. Түрүүшын дүрбэн үдэрэй дүн гаргахада хамтадаа 3500 хонидой нооһон абтаад байгаа.

Хайшалагшадай социалис мүрысөөнэй дүн үдэр бүхэндэ согсологдоно. Мүрысөөндэ илагшын хүндэлэлдэ ажалай алдар солын Улаан туг үргэгдэнэ. Үдэртөө дунда зэргээр 48 хониной нооһо хайшалһан Валентина Разуваева, 45 хониной нэхые хуулдаг Екатерина Савель гэгшэд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөө совхоздо үдэртөө 70 хүн ажаллажа, 1200—1300 хониной нооһон абтана. Хайшашадай мүрысөөн үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ.

Вл. БОРИСОВ.

Бэшүүрэй аймаг

ҺАЯАР ДҮҮРГЭХЭ ХҮСЭЛЭНТЭЙ

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахымнай нооһо хайшалалгын 2 пунктда нилээд хүлгөөтэй: «сагаан алта» хуряалгын халуун хаһа түлэг дундаа ябана. Байгша ондо манай совхоз хамтадаа 24 мянган хониной нооһо хайшалжа, гүрэндөө нарибтар торголиг нооһо горитойхоноор тушааха зорилготой юм. Тиин һүүлэй дүнгөөр 6,5 мянган гэхэ гү, али 11 һүрэг хони хайшалжа дүүргэһэн байна.

«Сагаан алта» хуряалгада түргэн сагта, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула совхозой партийна организаци, хүдэлмэришэдэй комитет горитойхон оролдолго гаргажа, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн юм. Тиин мүнөө нооһо хайшалалгын пунктнуудай хайшалагшадай үдэр бүриинь дүнгүүдые тэрэ доронь согсолжо, олоной үзэмжэдэ харуулагдадаг заншалтай. Жэшээлбэл, үнгэрһэн табан хоногой дүнгөөр Цайдамай пунктын хайшалагша Б-Ц. Пунцуков үдэр бүри 60—70 хониной нооһо хайшалжа, дамжуулгын улаан вымпелдэ хүртэһэн байна. Тиихэдэ Роза Гармажапова мүн лэ халаан бүри 45—50 хониной нооһо хайшалһандаа онсо шалгараа.

Б. ШИРЕТОРОВ,
Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой парткомой секретарь.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

НҮХЭР ФИДЕЛЬ КАСТРО МОСКВАҺАА МОРДОБО

Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Революционно правительствын Премьер-Министр нүхэр Фидель Кастро Рус июлиин 5-да Москваһаа мордобо. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Совет правительствын уряалаар тэрэ манай ородо албанай хэрэгээр хани ёһоор айлшалһан байна.

Нүхэр Фидель Кастрые, Кубын бусад ханинарые хани халуунаар мордохуулхын тулада хэдэн түмэн москвагайхид үйлсэнүүдтэ гараа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ А. Я. Пельше, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин болон бусад Кубын Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёогдоһон Внуковска аэродром дээрэһээ хүндэтэ айлшаниие мордохуулаа.

Фидель Кастро Рус хүндэлэлэй харуулай начальнигай рапортые тогтоон абаа. Кубын Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд зэдэлээ.

Нүхэд Фидель Кастро Рус, Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин совет сэрэгшэдэй зэргын урдуур ябажа гараа.

Совет ба Кубын хүтэлбэрилэгшэдые аэродром дээрэ сугларһан Москва городой ажалшад шангаар альга ташан амаршалаа.

Фидель Кастротай, Советскэ Союзда аяншалхадань Ф. Кастротай суг ябаһан Кубын нүхэдтэй Л. И. Брежнев, совет бусад хүтэлбэрилэгшэд самолёдой гэшхүүрэй хажууда халуунаар гараа барилсаа.

Хэдэн минутын үнгэрөөд байхада самолёт Минскые шэглэн ниидэбэ.

Минск ошоходонь нүхэр Фидель Кастро Русые КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, Советскэ Союзһаа Кубын Республикада байдаг элшэн сайд Н. П. Толубеев, тэрэшэлэн Кубын республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Рауль Гарсия Пелаес үдэшөө.

(ТАСС).

ФИДЕЛЬ КАСТРО РУС МИНСК ЕРЭБЭ

МИНСК. (ТАСС). Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Революционно правительствын Премьер Министр Фидель Кастро Рус, Кубын партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшад июлиин 5-да Москваһаа эндэ ерээ.

Тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, бусад совет тусхай тушаалта хүнүүд Минск ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. М. Машеров, БССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ф. А. Сурганов, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Я. Киселев, бусад тусхай тушаалта хүнүүд, ажалшадай түлөөлэгшэд Кубын Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ хүндэтэ айлшаниие угтаа.

Аэродромһоо гараад ябахадань, Фидель Кастро Русые Минскын олон мянган хүн зон халуунаар амаршалаа. Хоёр аха дүү ороной гүрэнэй тугуудаар, амаршалгын транспарантнуудаар городой үйлсэнүүд ба талмайнууд гоёогдоһон байгаа.

Совет эхэ ороной түлөө болоһон байлдаануудай үедэ наһа бараһан совет армиин сэрэгшэдтэ, Белоруссиин партизануудта зорюулагдажа, Илалтын талмай дээрэ бодхоогдоһон памятник-хүшөөгэй дэргэдэ нүхэр Фидель Кастро венок табяа. Баатарнуудай дурасхаалые тэрэ минутын турша соо абяа аниргүйгөөр зогсожо ёһолон хүндэлөө.

РСДРП-гэй нэгэдэхи съездын болоһон гэр-музейдэ нүхэр Фидель Кастро ороо. Хүндэтэ айлшадай дэбтэр дээрэ тэрэ тэмдэглэл хэһэн байна. Тусхайлбал, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. «Хүсэн түгэлдэр, һалбаран хүгжэжэ байһан Советскэ Союз—дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэн дэлхэйн революционно хүдэлөөе толгойлон ябана. Энэ хадаа Ленинэй үзэл суртлай хүсэн түгэс байһанай гэршэ боложо үгэнэ. Ленинэй үзэл суртал бүхы дэлхэй дээрэ илалта түгэлдэрөөр дэлгэрнэ».

Минск шадарай Хатынь гэжэ мемориальна хүшөөнүүдтэ Фидель Кастро ошоһон байна.

Нүхэр Фидель Кастро мемориалай мүнхэ зулын дэргэдэ венок табяа.

Бусаха замдаа Фидель Кастро, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Минск—Москва гэһэн автомобильна харгы дээрэ 21-дэхи километртэ зогсоо. Тэндэ Алдар солын хүшөө бодхоогдонхон юм. Партизануудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар 1944 ондо фашис томо бүлэг сэрэгүүдые шууд шангаар һамна зада сохиһон Совет Армиин хүндэлэлдэ зорюулагдажа, энэ хүшөө бодхоогдоһон байгаа.

Хүшөөгэй дэргэдэ Фидель Кастро сэсэгүүдые табяа.

Удаань тэрэ хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхын Белорусска гүрэнэй музейдэ ороо. Дайнай ветерануud, урдын партизанууд Кубын ханинарые халуунаар амаршалаа.

Фидель Кастро Рус П. М. Машеровтэй, Ф. А. Сургановтай, Т. Я. Киселевтой хани ёһоор хөөрэлдөө. Тэдэнэр Белоруссиин ССР-эй ажалшадай амжалтанууд тухай, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо тэдэнэй бэлдэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгөө.

Хөөрэлдөөндэ КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев хабаадалсаа.

ХАФЕЗ АСАД МОСКВА ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын уряалаар Араб социалис дэбжэлтын партиин Генеральна секретарь, Сириин Арабуудай Республикын Президент Хафез Асад түрүүтэй Сириин Арабуудай Республикын партийно-правительственна делегаци июлиин 5-да албанай хэрэгээр Москва айлшалжа ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, бусад тусхай тушаалта хүнүүд Сириин Арабуудай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ айлшадые угтаа.

Сириин Арабуудай Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Джамиль Шайя, хэдэ хэдэн араб ороной дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор, Москвагай дээдэ һургуулинуудта һурадаг Сириин студентнүүд угтагшадай дунда байлсаа.

Ниидэлгын поли дээрэ гурбан түрэлэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүндэлэлэй харуул табигдаһан байгаа.

САР-ай Президент хүндэлэлэй харуулай начальнигай рапортые тогтоон абаа.

Хафез Асад, Н. В. Подгорный совет сэрэгшэдэй зэргын урдуур ябажа гараа.

Хафез Асадые, САР-ай партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшадые Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд халуунаар амаршалаа.

Аэродромһоо айлшад Кремль соо тэдэндэ үгтэһэн байрада ошоһон байна.

(ТАСС).

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР И. Я. БОТОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын Совет ба ажахын эмхи зургаануудта үни удаан саг соо һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Загарайн аймагай Дээдэ Элхиин ажалшадай депутадуудай соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Ботов Иван Яковлевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ Соведүүдэй байшан. 1972 оной июлиин 6.

АЛЬГА ТАШАЛГАН ЗАМХААГҮЙ

МНР-эй Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ театр түрүүшынгээ зүжэг Улаан-Үдэдэ табиба

Уржа үдэшэ Ленинэй орденто оперо ба балетэй театрта хүн зон айхабтар олоор сугларaa. Монголой Гүрэнэй Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ драмын театрай гастрольдо ерэхые улаан-үдынхид үнинэй хүлеэһэн байгаа.

Хүндэтэ айлшаднай гастролёо МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Д. Намдагай «Ээдрээ» гэжэ зүжэгөөр эхилээ. Зүжэг дотор Монголой Арадай революциин илан мандаһые, шэнэ засаг түрэ байгуулһые һонирхолтойгоор харуулаа. Монголой Арадай революциин вождь Сүхэ-Баатарай рольдо артист С. Дамдин наадажа, тэрэнэй түхэл, образые тобойтор харуулжа шадаа. Ендэр дээрэ Сүхэ-Баатарай гаража ерэхэдэ, хүнүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

МНР-эй Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ драмтеатрай коллектив түрүүшынгээ зүжэг ехэ амжалтатайгаар табиба. Зүжэг нааданай табигдажа байха үедэ альга ташалган замхаагүй.

Монгол артистнарай зүжэг наада табихадань, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров болон республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд байлсажа, хүндэтэ айлшадые халуунаар амаршалаа, саашадаа бусад зүжэгүүдээ амжалтатайгаар табихыень нүхэр Модогоев үнэн зүрхэнһөө юрөөгөө.

Залуу хүбүүд, басагад сценэ дээрэ гаража, монгол артистнарта баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Манай корр.

ҮЙЛЭДБЭРИИН АШАГ ҮРЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛГЭ— МҮРЫСӨӨНЭЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

Совет арадай материальна болон соёл культурын хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ гэhэн гол зорилго КПСС-эй XXIV съезд юhэдэхи табан жэлдэ табиhан байна.

Энэ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада хаа хаанагүй (хүдөө ажахыдашье, промышленность болон барилгадашье) үйлэдбэриин ашаг үрэ эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Нэн түрүүн үйлэдбэриин гол фонднуудые зүбөөр ашаглаха, тэрэнэй үндэhэ hуури дээрэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилго партийна организацинуудай үмэнэ табигдана.

1971-1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо иигэжэ хэлэгдэнэ гэбэл: **«Юhэдэхи табан жэлэй түсэб хадаа коммунизм байгуулха, тэрэнэй материально-техническэ үндэhэ hуури табиха, ороной экономическа ба оборонно хүсэ шадал бэхижүүлхэ замаар совет общиствын саашадаа дабшалгын шухала шата болохо байна. Табан жэлэй гол зорилго юуб гэхэдэ, социалис үйлэдбэрэз хурдан түргэнөөр хүгжөөhэнэй үндэhөөр, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлhэнэй, научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаhанай, ажалай бүтээсын ургалтые түргэдхэhэнэй үндэhөөр арад зоной баян дэлгэр, болбосон байдалай хэм хэмжээе ехээр дээшэлүүлхэ ябадал хангаха болонобди»**, гээд заагданхай.

Энэ шухала заабари бэелүүлэн, районой промышленна предприятинуудай партийна организацинууд үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар зохихо хэмжээнүүдые абажа байна.

Тиихэдээ гол анхаралаа үйлэдбэриин гол фонднуудые зүбөөр ашаглаха хэрэгтэ хандуулна. Эндэ үшөө хүсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд ехэ ха юм. Энэ талаар партийна организацинуудай абаhан хэмжээнүүд муу бэшэ үрэ дүн үгэнэ.

1971 ондо районой промышленностиин гол фонд 8 процентээр ургаhан байбал, продукци үйлэдбэрилжэ худалдалгань 12 процентээр нэмээ. Тингэжэ 1970 онойхитой жэшэбэл, шэнэ гаргашагүйгөөр, имагтал машина болон тухеэрэлгэнүүдые hайнаар ашаглаhанай, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар 2700 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэhэн болоно.

Туйлаhан түрүүшынгээ амжалта арьбадхажа, табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб байгша оной декабриин 27-до, табан жэлэй бүхы түсэб 1975 оной декабриин 5 болотор дүүргэхэ гэhэн социалис уялга районой ажалшад абанхай.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ шэлэй заводой партийна организаци (парторганизациин секретарь Н. С. Петров, заводой директор А. Р .Болотов) ехэ анхаралаа хандуулна. Машинно-ванна, лесотарна, транспортна болон бусад цехүүдэй партийна организацинууд энэ асуудал коммунистнуудай суглаан дээрэ табиhан байна.

Заводой партбюро үйлэдбэриин технологи hайжаруулха, машина болон түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн нарижуулха асуудалнуудта урлан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой хүсэ шадал элсүүлнэ.

Урлан нарижуулагшад коммунист Т. Н. Горбатенко, Н. И. Пчицына гэгшэд шэл шанадаг № 3 пеэшэндэ хубилалта оруулжа, заhабаригүйгөөр худалхэ болзорыень 3 жэлдэ хүргэhэн байна. Шэл шанагшад—коммунистнар Ю. Т. Маршуев, Л. А. Розеншток гэгшэд ажалай эрхим жэшээ харуулна. Тэдэнэр ванна пеэшэнэй дүрбэлжэн метр талмай бүриhөө 890 килограмм шэл абана. Түсэбынь 780 килограмм юм. Амhарта хэдэг автомадуудта зарим хубилалтанууд хэгдэжэ, жэлэй туршада 700 мянган шэл амhарта ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болоо.

Үйлэдбэриин гол фонд хүсэдөөр ашаглаха, ажалай журам бэхижүүлхэ асуудалнууд заводой дирекциин, партийна бюрогой, завкомой анхаралда хододоо байhаар. hара бүридэ ажалай сагай, машина түхеэрэлгэнүүдэй ямараар хэрэглэгдэжэ байhаниинь шалгагдадаг, энээндэ арадай хинагшад, НТО-гой гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Эдэ бүгэдын ашаар шэлэй заводойхид үнгэрhэн жэлдэ капитальна барилгада гаргаша хэнгүйгөөр 1 миллион гаран түхэригэй продукци нэмэжэ үйлэдбэрилhэн байгаа.

«Электромашина» заводой коллективэй туйлаhан амжалта манай райондо, республикадашье мэдээжэ. Хэдэн продукцинь шанарай талаар Гүрэнэй тэмдэгтэй болонхой. Үйлэдбэри эмхидхэлгые hайжаруулха, культурынь дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдэй эрдэм мэргэжэл улам дээшэлүүлхэ, бии байhан станок болон бусад түхеэрэлгэнүүдые үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха гэхэ мэтэ асуудалнууд үе-үе болоод коммунистнуудай суглаан дээрэ, партбюрогой засседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. hүүлэй жэлнүүдтэ тус завод техническэ талаараа шэнээр зэбсэгжээ гэхэдэ алдуу болохогүй.

Гэхэтэй хамта заводой партийна организациин хүдэлмэридэ, илангаяа ажалай журам бэхижүүлхэ талаар, дутагдалнууд бии. Үйлэдбэриин гол фонднуудые хүсэдөөр ашаглаха тушаа зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табигданагүй. Имагтал эдэ шалтагаануудhаа үнгэрhэн жэлдэ түхеэрэлгэнүүдые ашаглаха коэффициент 0,89 болоhон, электродвигательнүүдые үйлэдбэрилхэ хүсэн 89, автокрануудые гаргаха үйлэдбэриин хүсэн 86 процент ашаглагдаhан байгаа бшуу.

Эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, үйлэдбэриин ашаг үрэ эрид дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө бүри хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ «Электромашина» заводой партийна организаци оролдоно.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин гол фонднуудые хүсэдөөр хэрэглэдэг болохо талаар районой предприятинуудай партийна организацинууд ехэхэн оролдолго гаргадаг болобошье, энэ талаар хэхэ ажал үшөөл ехэ гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Үйлэдбэри эрхилхэ, эмхидхэхэ хэрэгтэ олониитые, ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнэй. ВОИР болон НТО-гой эхин эмхинүүдэй, экономическа шэнжэлэлэй, конструкторска ниитын бюронуудай, арадай хиналтын бүлэгэй, комсомольско прожекторэй хүдэлмэри hайжаруулха шухала. Гол анхаралынь предприятинуудай машина, техникэ болон бүхы түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэтэйгээр ашаглаха, хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, үйлэдбэридэ бии байhан бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ асуудалнуудта хандуулха хэрэгтэй.

Энэ эрилтэ ликер архиин, пивын заводуудай, барилгын зарим предприятинуудай, № 3 пассажирска автотранспортна предприятиин партийна организацинуудта илангаяа хабаадана.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын тулада техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, үйлэдбэри бүхыдэнь онъhожоруулха, автомат зэбсэгээр хангаха, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ талаар хараалагдаhан хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ, тэрэнэй дүүргэлтын хойноhоо шанга хинална табигдаха зэргэтэй. Гадна үйлэдбэри мэргэжүүлгэ, цех болон участогуудаар ажахын тоосоо нэбтэрүүлгэ, ажалай шэнэ түрүү онол арга ба дүй дүршэл ургэнөөр хэрэглэлгэ үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэдэ ехэ үүргэтэй гэжэ мартажа болохогүй.

Мүнөө районой предприятинуудта ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Партийна организацинуудай зорилго юун бэ гэхэдэ, ойн баярай хүндэлэлдэ абтаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бүхы ажалшадые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ хэрэг болоно.

М. ШАДОНОВ,
КПСС-эй Советскэ районой секретарь.

Коммунис ажалай ударник Бубей Хурнганович Дармаев [...]гажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо механ[...]раар хүдэлдэг юм.

Оролдосотой бэрхэ ажалайнгаа түлөө нүхэр Дармаев «РСФ[...] хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» [...] значогто хүртэнхэй. Үнгэрэгшэ наймадахи табан жэлэй үе[...]бьяата ажалаараа шалгарhанай түлөө Ажалай Улаан Туг[...]деноор шагнагданхай.

А. МАНТАЕВАЙ ф[...]

УРАН ГАРТАЙ ХҮН

Максим Иванович Фефелов эртэ hэришэбэ. Таhалга соонь абяа шэмээгүй. hэмээхэнээр бодоод, сонхынгоо хүшэгэ нээбэ. Газаа үшөө харанхы. Огторгойн хаяада тоогүй олон одо мүшэд ониб-аниб ялалзажа, түрэл цехынь, комбинадынь эжэлүүдгүй hануулаадхиба. Газаа үшөөл эртэ байбашье, Максим Ивановичай нойрынь яашье хүрэнэгүй. Тэрэ hэмээхэнээр кухни руугаа орожо, сайгаа табиба. Удаань физзарядка хэжэ, шалаагаа гаргаба. hахалаа сэбэрлээд, шүдэ хаха ташама хүйтэн уhаар нюур гараа угаахадаа бүришье hэргэшэбэ.

— Өөхэ хайлуулдаг цех соо шэнэ лини тодхообди. Теэд туршажа үзэхэдэмнай муугаар хүдэлнэ. Голодоhо гаргана. Ямар юумэ хэхэ зон гээшэбибди. Ойлгожо ядаад байнабди, — гэжэ танил хүдэлмэришэнэйнтөө хэлэжэ байhаниинь элихэнээр hанана.

Яhала бэрхэ слесарь. Урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ яhала олоор нэбтэрүүлhэн. Оньhон техникэ hайн мэдэдэг. Тэрэ сүхэрхэдөөл Максим Ивановичта хандаба ха юм. Нүхэртөө туhалха хэрэгтэй. Тэрэ өөрынгөө хэрэгэй түлөө бэшэ, харин хамтын хэрэгэй түлөө иигэжэ hанаагаа зобожо ябана бшуу. Энэ оньhон түхеэрэлгэ богони болзор соо ашаглалгада тушаажа шадаа hаа, ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болохонь мэдээжэ ха юм.

— Юугээ эндэ байна гээшэбибди. Ошожо хараял даа, — гэжэ, иимэ үни саг соо миин байhанаа халаглаhан хэбэртэйгээр Максим Иванович нүхэртөө хандан хэлэбэ.

— Заводhоо голодоhотойгоор ерэhэн ха юм даа. Манай гараар заhагдаха юумэн бэшэл байна. Толгойгоо миин зобооhоной хэрэггүй. Тиишэ, энэ оньhон түхеэрэлгэнүүдые бүтээhэн заводойнь коллективтэ саарhаханиие эльгээхэ хэрэгтэй, — гэжэ байгаад зариманиинь сэсэрхэхэ юм. Максим Иванович Фефелов шэнэ оньhон түхеэрэлгын деталь, шүрэб бүхэниие hайса шалгажа үзэбэ. Энэ оньhон түхеэрэлгэ зохёоhон конструкторнуудай гаргаhан алдуу обёорходоо, слесарьнүүдтэ хандан:

— Бидэнэй хэхэ хэрэг бэшэ гэнэ гүт? Эгээл бидэнэй усадхаха дутагдалнууд эндэ байна ха юм. Алим тэрэ чертёжтнай! Асаргты наашань! — гэжэ шангарба.

— Бидэнэй гэмээр хэгдэhэн буруу юумэн байхагүй. Бари, бари. hайса хара, — гэлдэн, хуушаржа хахарха болошоhон саарhануудые гартань барюулба. Удаань булта слесарьнүүд зэр зэмсэгээ суглуулжа, гэр гэртээ тарахаяа түхеэржэ оробод. Максим Иванович гансаараа цех соо үлөөд, оньhон түхеэрэлгын хажуугаар эрьелдэнэ . Чертёж дээрэ тонгойжо, нэгэ юумэ ехэл анхаралтайгаар үни удаан хараба. Хургаяа даража байгаад юушьеб даа тоолоно. Саарhан дээрэ бэшээдшье үзэнэ. Үдэшын боро хараанаар тэрэ гэртээ орожо ерээ бэлэй. Үбэр сооhоо адхаар дүүрэн саарhа гаргажа, стол дээрэ ехэ болгоомжотойгоор табихадань, hамганиинь яраhаншье, гайхаhаншье янзатайгаар:

— Максим, гэр бүлэ тухайгаа шэбшэнэгүйш даа. Иимэ орой болотор хаана ябадаг хүн гээшэбши. Энэш хэндэ хэрэгтэй саарhан юм, — гэжэ зэмэлэнгээр хараад байгаа hэн.

— Юумэ мэдэхэ, ойлгохо хүн аад, тиигэжэ юундэ хэлэнэбши. Шадахаар юумээ хэхэл ёhотойб. Шэнэ оньhон түхеэрэлгэ ашаглалгада тушааха гээд, ядажал байнабди, — гэжэ хэлэн, нюур гараа угаажа ороо бэлэй.

Теэд мүнөө хамагhаа эртэ hэришэбэ ха юм. Тэрэ кухни соогуураа hэмээхэнээр алхална. Стол дээрэхи гэрэлээ носоожо, чертёжнуудаа дахин дахин харана.

— Тиимэ даа. Конструкторнууд алдуу гаргаа.

Максим Иванович нилээд тооложо, зуража үзэhэнэй удаа, чертёжнуудтань заhабари оруулба. Тиин түргэхэн сайлаад, комбинат тээшэ яарашаба. Заhабари хэhэн чертёжоо цехэй начальнигта харуулжа, үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэбэд.

— Оньhон түхеэрэлгэнүүд зүбөөр тодхогдоо. Теэд нэгэ деталь дуталдана. Тэрэниие хаана бэдэржэ олохо гээшэб! Конструкторнуудайшье алдуу бии, — гэжэ Максим Иванович Фефелов хэлэбэ. Тиин начальнигтай хамта цех соо оробод. Максим Иванович ханын хажууда хэбтэhэн нэгэ деталь гэнтэ обёоржо, — ямар юумэндэ холбогдонгүй үлэhөөрнь hонирхобо.

— Оньhон түхеэрэлгэнүүдые бүтээhэн заводой хүдэлмэришэд дан ехэ оролдолго гаргажа байhаар үлүү юумэ эльгээгээ хаш даа, — гэжэ слесарьнүүд шоглобо. Нээрээшье, түбhэн хүнэй обёорхооршье бэшэ юумэн ханын хажууда хэбтэнэ. Максим Иванович чертёжоо хараад:

— Түхеэрэлгэнүүдээ задалая, — гэжэ дурадхаба.

— Арайшье гэжэ суглуулаа бэлэйлди, — гээд зариман тархяа hэжэрнэд.

— Ямаршье ажал хэхэдээ харюусалга ехэтэйгээр хандаха ёhотойбди. Нэгэхэншье шүрэб дутуу хабсаргаhан байгаа hаатнай, түхеэрэлгэ хүдэлхэгүй. Энээниие ойлгохо хэрэгтэй, — гэжэ томоотойгоор хэлэн, шүрэбүүдые эршэлжэ оробо.

hүбэлгэн ухаатай, ехэ юумэ мэдэхэ дээрэhээ Максим Иванович Фефелов орёо нарин оньhон түхеэрэлгын дутагдалнуудые богонихон болзор соо усадхалсажа, ашаглалгада тушаалсаа. Түрүүшын продукци үгэжэ захалхадань:

— Максим бэрхэш. hайнши даа, — гэжэ слесарь-хабсаргагшад хэлэжэ байгаа бэлэй.

Дунда зэргын бэетэй, үргэн сээжэтэй энэ хүниие харахада, хүсэ тамиртай, урагшаа эрмэлзэhэн hанал бодолтой хүн гээд абаhаар лэ тухайлхаар байдаг. Тэрэ үгэ хэлэхэдээ балайшье яарадаггүй. Ямаршье суглаанай болоходо, богонихоноор, тоб байсахана, hанал бодолоо хэлээдхидэг.

Цехэй хүдэлмэришэд голодоhо гаргадаг болобо. Тиихэдэ бүхы хүдэлмэришэдые суглуулжа, хамтын суглаа үнгэргөө бэлэй. Энэ суглаан дээрэ Макмим Ивановичи Фефелов дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, яагаад хүдэлөө hаа, hайн шанартай продукци бүтээн гаргадаг болохо тухай зарим тэды заабари үгөө hэн. Суглаанда хабаадагшадай дундаhаа нэгэ залуу слесарь бодожо:

— Гоё гоёор үгэ хэлэхэдээ, бэрхэнүүд гээшэ бээзбди. Харин хэрэг дээрэ ямар юумэ хэжэ шадахамнай hайса мэдэгдэнэгүй,—гэжэ убайгүйхэнөөр хэлэжэрхиба.

Максим Иванович Фефеловые цехэй хүдэлмэришэд hайн мэдэхэ болоhон ааб даа. Тэдэнэр залуу хүдэлмэришэниие шүүмжэлээ. Үгэ хэлэхынгээ урда, хэнтэй хөөрэлдэжэ байнабиб гэжэ hайн ойлгохо ёhотой гэжэ заабад.

Суглаанай hүүлдэ Максим Ивановоич залуу слесариие дуудаба.

— Юумэ хэжэ шадахамнай мэдэгдэнэгүй гэнэ гүш? Ошожо хүдэлөөд туршая. Ямар нэгэн hургаал абажашье болохош, — гэжэ тэрэ хандаба. Тиин слесарьнүүдэй столдо дүтэлбэ. Залуу слесарьнүүд эндэ сугларжа, Максим Иванович Фефеловэй хүдэлсэ бүхэниие ехэ анхаралтайгаар хараад байнад. Тэрэ токарна, фрезернэ станогуудые шадамар бэрхээр хүдэлгэжэ, үйлэдбэридэ хэрэгтэй деталь эрхим шанартайгаар бүтээжэрхибэ.

— Нээрээшье, алтан гартай хүн байна даа. Иимэ деталь бүтээдэг болохын тула бидэндэ үшөөл hураха хэрэгтэй, — гэжэ Максим Ивановичын үгэдэ этигэжэ ядажа байhан залуу слесарь хэлэжэ байгаа hэн.

Шэнэ онол арга хэрэглэхэ, оньhон техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гэhэн шухалын шухала зорилго урдаа табидаг хүдэлмэришэд Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадта олон даа. Максим Иванович Фефелов тэдэнэй тоодо оролсодог. Комбинадай цехүүд соо олохон оньhон түхеэрэлгэнүүдые тодхолсоhон, уран гартай хүн юм.

Тэрэ үйлэдбэридэ шэнэ шэнэ оньhон түхеэрэлгэнүүдые тодхохо тухай шэбшэжэ ябадаг. Хэдэн олон үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Слесариин тон харюусалгатай мэргэжэлдэ олон хүдэлмэришэниие hургаа. Энэ мэргэжэлдэ гэнтэ hурашаха бэшэш. Слесариин хүдэлмэри түмэр сабшаад, шүрэб боолтонуудые шангадхаад дүүрээ бэшэ. Ямар нэгэ ажал бүтээхын тула слесарь хүн ехэ юумэ мэдэhэн байха ёhотой ха юм. Энээн тухай Максим Иванович залуушуулда хөөрэдэг, ойлгуулха гэжэ оролдодог.

Хэдэхэн жэлэй саана Николай Ситников слесариин мэргэжэлдэ hураха зорилготой ерээ бэлэй. Ажалай амта hайса мэдээгүй, гүлмэр залуухан хүбүүн Максим Ивановичын урда зогсоно.

— Ямар юумэ хэжэ шадаха хүмши,— гэжэ Максим Фефеловэй асуухада, тэрэ саг дарыхан:

— Юумэ хэжэ hурахаяа танда ерээ ха юмбиб, — гэжэ харюусаа.

— Тиигээ hаа, тэрэ алха сабшуур абаад, энэ түмэртэ нүхэ гарга. Үглөөдэр бэлэн болоод байха ёhотой,— гэжэ залуу хүдэлмэришэндэ даабари үгэбэ. Ажалай дүүрэхэдэ залуу хүдэлмэришэн Максим Ивановичта дүтэлжэ:

— Даабариетнай дүүргээб. Гэртээ ябахада болохо гү? — гэбэ.

Залуу хүдэлмэришэнэй хэhэн ажал шалгаха гэхэдэнь, мүртэй юумэн хэгдээгүй байба. Үглөөдэрынь Николай Ситниковые дуудажа:

— Иимэ залуухан аад, хүниие юундэ мэхэлнэбши. Мүнөөнhөө хүниие мэхэлээ hаа, саашадаа холо ошохогүйш, — гэжэ хэлэхэдэнь:

— Хойшодоо иимэ ябадал гаргахагүйб, — гэжэ хэлээ бэлэй. Муу ябадал хэhэнээ ойлгоhон байгаа. Мүнөө Николай Ситников бэрхэ слесарь болонхой. Урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ байдаг.

Коммунист Максим Ивановичай хүмүүжүүлhэн бэрхэ хүдэлмэришэд мяха-консервын комбинадта олон. Эдэнэр бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээжэ, ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангахые эрмэлзэн ябадаг.

Г. ХАРЧЕНКО.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ТУХ[АЙ]

hАЙН АРГЫН АМТА ТАНИНХАЙ

Арбаад жэлэй саада тээ Ехэ-Куналейн hаалиин фермэдэ зунай бэлшээриин үедэ үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлээд, үбэл болоходо таатай дулаан байргүй дээрэhээ энээнээ болюулжархидаг байгаа.

Тингээдшье hайн мэргэжэл шадабаритай техник-үрэжүүлэгшэдшье дутамаг байhан, тэдэнь ходо hэлгэдэг hэн. Мүн бухануудыньшье ехэнхидээ гурбадахи класcай аад, ёhоор эдеэлүүлэгдэдэгшьегүй байгаа. hаалишад үнеэдээ барижа үрэжүүлхэ гэжэ оролдодоггүй, hүрэг соогоо бухануудые табяад лэ hуудаг hааб даа.

Саашадаа иигэжэ байбал, малаа түргэн олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулха, мяха hү ехээр абаха зорилгоёо дүүргэжэ шадахагүйбди гэжэ Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ойлгоо hэн.

Тингэжэ 1963 онhоо хойшо колхозой бүхы гурбан фермэдэ саг үргэлжэ хүдэлхэ искусственна үрэжүүлгын пунктнууд бии болгогдоо. Тэрэ гэhэнhээ хойшо hүрэг соонь нэгэшье буха ябахаяа болёо, hаалишадта, фермые даагшанарта тугал олоор абаhанайнь түлөө нэмэлтэ урмашуулгын түлөөhэн үгтэдэг болоо.

Искусственна үрэжүүлгэ hайнаар нэбтэрүүлхэ, малай үүлтэр hайжаруулха талаар колхозой главна зоотехник Н. И. Алексеев ехэ оролдолго гаргаа. Фермэ бүхэндэ племенной хүдэлмэриин журнал дэбтэр бии болгогдожо, тэндэ ямар үнеэн хэдыдэ үрэжүүлэгдэхэб, хэзээ шэргэгдэхэб, ямар hарада тугаллахаб гэжэ хуу бэшэгдэдэг.

Абтаhан тугал бүхэниие ямар бухын үрөөр үрэжүүлэгдэhэн, хэды шэнээн hү үгэдэг үнеэнэй түл бэ гэжэ хуу бэшэдэг, саашадаа ямар түл үсхэбэридэ табигдахаб гэжэ тодорхойлогдодог болоо hэн. Үнеэдэй hубайралгые усадхаха талаар эндэхи ветеринарна уч[...]гай ветврач О. П. Батуханова[...] hал ехэ юумэ хэдэг. Удаан са[...]ототой болодоггүй, ороондо [...]доггүй үнеэдые илгажа эмша[...] байна.

hүүлэй дүрбэ-табан жэлэй[...]шада Ехэ-Куналейн Ленинэй [...]рэмжэтэ колхозой техник-[...]жүүлэгшэд К. Ф. Андреев, Н.[...] Сучков, М. Е. Гребенщиков [...]шэд даажа абаhан зуун үнеэн[...] риhөө 105—116 хүрэтэр т[...] абана. Байгша оной үнгэ[...] хахад жэл соо тэдэнэр баhал [...] үрэ дүн туйлана. Техник-үрэж[...]лэгшэ К. Ф. Андреев 280 ү[...]дэйнгээ 173-ыень үрэжүүлээ, [...] тугал абаа. Бүхыдөө колхоз[...]тор искусственна үрэжүүлгэ [...] түсэб 63,8 процент дүүргэг[...] хэй.

Искусственна үрэжүүлгын[...]наар хэгдэдэг болоhоной а[...] колхоздо hү hаали жэлhээ ж[...] дээшэлээ. Хэрбээ нёдондо ж[...] түрүүшын хахадта колхоз [...] үнеэн бүриhөө дунда зэр[...] 1.059 килограмм hүн hаагд[...] байбал, мүнөө үнгэрhэн зу[...] hара соо үнеэн бүриhөө 1.[...] гаран килограмм hүн hаагдаа.[...]рүү hаалишад А. Н. Кушнар[...] М. М. Анохина, Н. А. Кушнаре[...] К. В. Андреева, Ф. С. Суч[...] гэгшэд энэ үе соо үнеэн бүри[...] тус тусгаа 1.315—1.400 ки[...]грамм hү hаанхай.

Байгша оной үнгэрhэн 6 h[...]да тус колхоздо бүхы 600 ү[...]дэйнь 400-ниинь үрэжүүлэгд[...] 300 гаран тугал абтаа.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, Лени[...] нэрэмжэтэ колхозой бүхы мал[...] искусственна үрэжүүлгын [...] үрые hайн мэдэхэ болонхой. [...] аргые саашадаа үшөөл [...] hайнаар эмхидхэхэ зорилготой.

И. БОЧКАРЕВ,
Адууhа малые искусствен[...] аргаар үрэжүүлх[...] республикын станци[...] ахалагша зоотехн[...]

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ

ЛАТВИИН ССР. Органическа үтэгжүүлгэ сүршэдэг ! ПТУ-4,0 түхеэрэлгые Латвиин машина бүтээгшэд бэлдэhэн байна.

Ригынхидэй энэ бүтээлые хари гүрэнэй фирмэнүүд hайшаана. Мүнөө түхеэрэлгээ завод Франци, Монгол, Бельги, Куба болон бусад оронуудта эльгээнэ.

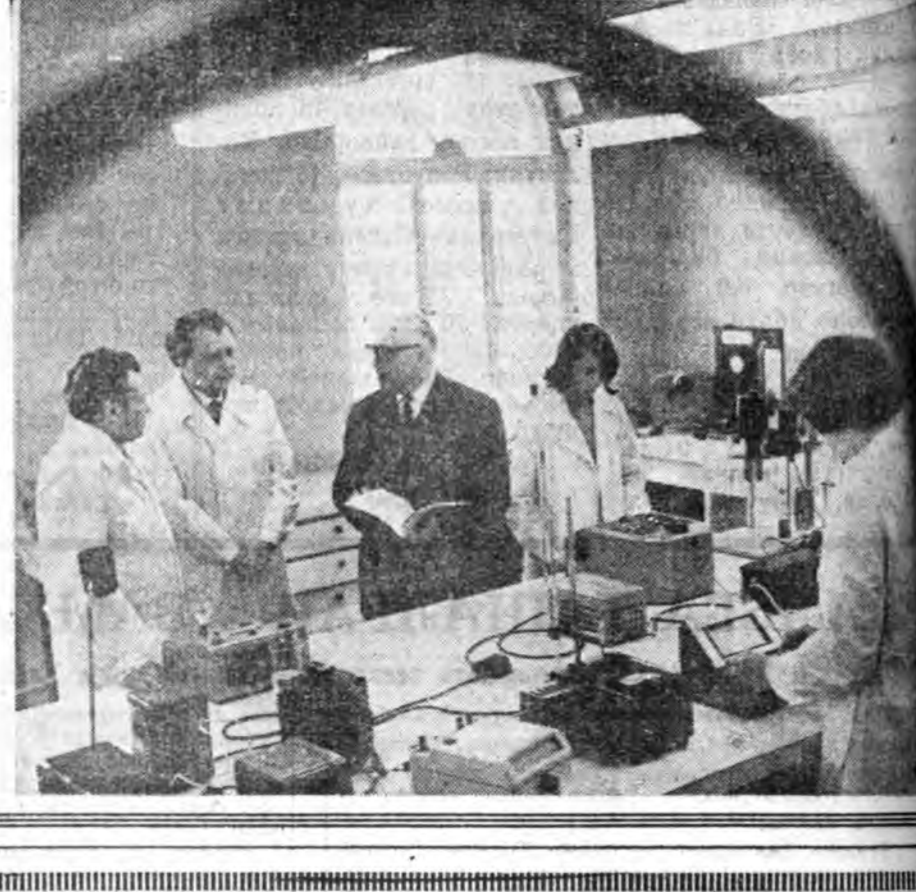
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой ветерануд, слесарь-хабсаргагшад Владимир Базылев (наада таладань), Янис Бружик. Хилын саана эльгээгдэхэ түхеэрэлгэнүүдэй гол ажалые энэ дээдэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд бүтээдэг юм.

ТАСС-ай фотохронико.

Газар элдүүрилгын, мелиорациин эрдэм-шэнжэлгын институт — Эстониин хүдөө ажахын эрдэмэй түб.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: институдай лабораторинуудай нэгэндэ. Дундань — институдай директор, Гүрэнэй шангай лауреат. экономикын эрдэмэй кандидат Ильмар Юриссон.

ТАСС-ай фотохронико.

Буряад хэлэ зааха тухай хөөрэлдөөн

ҺАЙНААР ЗААЯЛ ДАА

СОВЕТ ҮЕ сагта социалис удха шанартай үндэһэн соёлоо хүгжөөһэн буряад арад түрэл хэлэн дээрээ һургуулитай боложо, гэгээрэл тээшэ туйлай ехэ алхам хээ юм бэзэ. Ород хэлэн дээрэшье үзэхэдэ, түрэл хэлэнэй үүргэ сэгнэшэгүй ехэ гэлсэдэг. К. Д. Ушинскиин хэлэһээр, үхибүүн гээшэ имагтал түрэл хэлэнэйнгээ ашаар тойрожо байһан юртэмсын үзэгдэлые, тэрэнэй хуули ёһые ойлгодог, хадуудаг ха юм.

Хүн хадаа дуугаржа, бодомжолжо шададаг байһаараа адагуусанһаа илгардаг. Эрэмдэггүй гараһан үхибүүн сагайнгаа хүсэхэдэ, хэлэндэ орожо, «эжы!» гээд түрүүшынгээ үгые хэлэдэг. Яһатан бүхэнэй олохон түлөөлэгшэд энэ үгые түрэл хэлэн дээрээ үгүүлдэг ааб даа.

Зүгөөр һүүлэй үедэ зарим буряад бүлэнэрэй хүүгэд ородоор хэлэндэ ороно. Тиимэһээ тэдэнэй эхэ гэхэ гү, али түрэл хэлэниинь ород болоно гээшэ ааб даа. Энээндэ голхорһонойшье хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, алибаа шалтагаанһаа дулдыдажа, жэшээнь, ород нютагта үдэһэн хүүгэд ородоор хэлэндэ ороно ха юм. Гайхалтай юумэн үгы.

Харин нэгэ хэдэн залуу хүнүүдэй түрэл хэлэеэ мэдэхэгүй байхада:

— О! Буряад хэлэн хосоржо байна! —гэжэ ухаа алдаха гээшэ буруу гэжэ һананаб. Буряад хэлэн хосоржо байна бэшэ. Амиды байһан арадай хэлэн хосордоггүй юм.

Имагтал һургуулида буряад хэлэеэ һайнаар шудалха тухай хөөрэлдэбэл, хэндэшье туһатай. Хэрбээ түрэл хэлэнэйнгээ грамматикые үхибүүд һайнаар ойлгоо һаа, ород хэлэнэй дүрим шудалхадаа, зэргэсүүлгэ хэжэ, бүхөөр ойлгохо болоно ха юм. Юрэдөө, олон хэлэ һайнаар мэдэхэ бүрсэ хүнэй болбосорол дээшэлдэг бэшэ аал?

Гэхэтэй хамта, Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын буряадай национальна округто үндэһэн хэлэеэ шудалха хэрэгтэ олон бэрхэшээл тохёолдодог. Һургуулиин библиотекын санда буряад номууд ерэдэггүй, наймаандашье байхагүй. Тиимэ болохолоороо буряад хэлэнэй, литературын программын эрилтые бэелүүлхэнь бэрхэтэй. Юуб гэхэдэ, класстһаа гадуур уншагдахаар хараалагдаһан номууд олдоногүй бшуу. Ядажа ерэхэдээ, буряад учебнигүүд дуталдана. Харуулан ойлгуулха зүйлнүүд тухай хэлэлтэшьегүй даа. Хэрэгтэй болоходош, Д. Банзаров, М. Хангалов мэтын эрдэмтэдэй, буряад зохёолшодой, артистнарай, хүгжэмшэдэй дүрэ зурагуудшье байхагүй.

Округой зарим һургуулинуудта буряад хэлэн шудалагдангүй үлэдэг байха юм. Жэшээнь, Боохоной районой Онгосор гэжэ нютагай һургуулида буряад хэлэн үзэгдэнэгүй. Буряад хэлэн үзэгдэхэ ёһотой гэжэ районогой зүгһөө хэдэн дахин һануулагдаһаншье байха. Тэндэ һураһан үхибүүд манай Буряад-Енгүүдэй дунда һургуулида һурахаяа ерэхэдээ, тон ехэ һонирхолтойгоор буряад хэлэеэ үзэжэ эхилдэг.

Һаяхан Улаан-Үдэһөө А. А. Аюрзанайн, Д. Ш. Шойдоков, Эрхүүгэй багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай методист Е. К. Сахарова, Эрхүүгэй университедэй багша, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат А. Г. Митрошкина гэгшэд ерэжэ, буряад хэлэнэй асуудалаар семинар үнгэргөө. Округой һургуулинуудай буряад хэлэнэй, эхин классай багшанар хүүгэдэй аман хэлэ хүгжөөхэ, мүн литература зааха асуудалаар һонин элидхэлнүүдые шагнажа, методическа тон ехэ туһаламжа абаа.

Юрэдөө, буряад хэлэ заалгые эрид һайжаруулхаар округой багшанар шиидэнги. Тиимэһээ «Буряад үнэн» газетын хуудаһанда үүсхэгдэһэн асуудал бидэнэйшье һонирхол татана бшуу.

И. АНТРОПОВ,
Эрхүүгэй областиин Боохоной районой Буряад-Енгүүдэй дунда һургуулиин буряад хэлэнэй багша.

ҮЛЬГЭРШЭН ТУХАЙ ШЭНЭ НОМ

Үльгэршэ, түүхэшэ үбгэд, хүт-д хэр угһаа олон байһан юм. ...рин тэдэнэй зохёохы ажал ...үлгые гэхэ гү даа, али хүү...н хөөрэхэ маяг түхэлые тодо ...саар харуулһан номууд мүнөөшье болотор угаа үсөөн гара..., олонхи ушарта шэнжэлэгдээгүй байһаар.

...һүүлэй үедэ А. И. Улановай «Буряад үльгэрнүүд» (1968 он), Р. А. Шерхунаевай «Пеохон Петров» (1969 он) гэжэ хоёр ном ...ража, нилээд һайшаалтай эхил... хэгдэһэн байна. Үльгэршэн ...хэн онсо өөрынхеэр хөөрэдэг ...шэ. Илангаяа энэ талыень ...нжэлхэ гээшэ орёо хүшэр, хүн...тэйшье.

Бусадһаа ташха ондоогоор, он... өөрын маяг шэнжэ оруулжа ...гаад хөөрэдэг үльгэршэдэй... нэгэн Парамон Дмитриев ...лоно. Жара гаран томо эпическэ жанрай зохёолнуудые тэрэ ...жээр мэдэдэг байһан. Жэшээнь, «Гэсэр», «Һохор Богдо хаан», «Алтан гасуу», «Анзаари мэргэн хаан» гэхэ мэтэ мэдээжэ үльгэрнүүдые сээжын өөрһөө ханхинуулан хөөрэжэ, шагнагшадые аргагүй баясуулдаг байһан юм.

Бэлигтэй үльгэршэнэй зохёолоор Р. А. Шерхунаев һонирхожо, «Үльгэршэн Парамон Дмитриев» (1970 он) гэжэ ном гаргуулаа. Тус шэнжэлэлынь өөрын маяг хэлбэритэй, найруулгын талаар түрүүшынхи номһоонь бүришье һонирхолтой, ойлгосотой болоо.

Нэгэдэхи бүлэгтээ үльгэршэнэй зохёохы болон ниитын ажал ябуулгые тодо хурсаар, ойлтосотойгоор зураглан харуулаа. Хэнэйшье мэдэһээр, Парамон Дмитриев абаһаар лэ үльгэршэн болоогүй, харин бага наһанһаа үе сагай байдалаар һонирхожо, үльгэр домогуудые аяшархан шагнагша бэлэй. Тиигэжэ хүбүүнэй ухаан мэдэрэл хүгжэн бэхижэжэ, өөрөөшье үльгэрнүүдые хөөрэжэ захална. Үльгэр бүхэн арадай ажабайдалһаа һабагшатай һэн шуу. Ушар иимэһээ эдэ үльгэрнүүдыень бүришье удхатай болгон хөөрэжэ, арад зондоо аша туһатай юумэ хэхые оролдодог байгаа.

Хүн зондо хододоо илдамханаар хандадаг, шадал зэргээрээ хамһалсахые эрмэлзэдэг үльгэршэнэй образ тобойжо харагдадаг болоно. Репертуарынь үнэхөөрөөшье баян байгаа. Энэ талыень Р. А. Шерхунаев онсо тэмдэглэн харуулна. Нилээд олон дуунуудые хэрэглэһэниинь һайн гээшэ. Тэдэнь удхын, найруулгын талаар олон янзын болоно хубаарна. Дуун бүхэн өөрын намтартай, өөрын түүхэтэй ха юм. Урданай байдал харуулһан дуунуудынь хүнэй сэдьхэлдэ гуниг түрүүлнэ. Тиигэжэ байтараа, парти, В. И. Ленин, Агууехэ Октябрь тухай дуунуудтайнь танилсанабди. Одоо баясамаар. Гэхэтэй хамта Р. А. Шерхунаев дуунуудайнь уран найруулгые, тэрэнэйнь ямар шэнжэтэй, илгаатай байһые дайрангүй гарашоо.

Номойнь нэгэдэхи бүлэг бултанһаа элирнэ. Онтохонуудыень яһала оролдосотойгоор шэнжэлээ. Жэшээнь, «Дэгдээхэй мэргэн» «Энгир мэргэн» гэжэ хоёр онтохые хэлэ бэшэгэйнь, уран найруулгынь талаар һайтар шэнжэлнэ. Ямар зэргэсүүлгэ, онол арга хэрэглэдэг байһыень харуулна. Жэнхэни буряад оньһон үгэнүүдые, жэшээнь, «мяханай муу хүзүүндэ, хүнэй муу хүлмээнгэдэ» гэгшые И. А. Крыловой «Үнэгэн ба виноград» гэжэ баснитай сасуулжа үзэнэ. Муунь гэхэдэ, Р. А. Шерхунаев оройдоо хоёр онтохо шэнжэлнэ. Халагламаар даа. Хэрбээ үльгэршэнэй хөөрэһэн онтохонуудые дууһыень шахуу шэнжэлээ һаа, энэ бүлэг аргагүй һонирхолтой, удхатайшье байха һэн.

Гэхэтэй хамта шэнжэлэгшэ үльгэршэнэй бэлиг шадабариие харуулжа шадаа. Үльгэршэн олон жанрай зохёолнуудые сээжээр хэлэдэг байһан юм.

Тиихэдэ эрдэмтэ аман зохёолой үйлэ хуби тухай һонирхолтой юумэ хэлэнэ. Эпос онтохон хоёрой хоорондоо холбоотой байһые харуулһаниинь тон һонирхолтой.

«Гэсэр» эпосые автор гүнзэгыгоор шэнжэлээ. Эртэ урдын сагай буряад арадай түрүү бэрхэ хүбүүдэй образые Гэсэр халан абаһан юм гэжэ тобшолол хэһэниинь зүб гэжэ һанаштай.

Үльгэршэнэй һанал эрмэлзэлые тодорхойлон харуулхын тула буряад арадай һайн һайхан талые онсолон тэмдэглэнэ. Буряад арад хэр угһаа ажал хүдэлмэри ехэтэ хүндэлдэг, гоё һайханиие өөдэтүй муухай юумэнһээ илгаруулдаг байһан юм. Парамон Дмитриевэй хөөрэһэн үльгэрнүүд соо эдэ бүгэдэнэй бии байһые ойлгуулна.

Эхэнэрнүүдэй образ мүн баһа һонирхолтой. Тус бүлэг соо оройдоо хоёр образ харуулагдана. Жэшээнь, Урмай Гоохон ба Абталан Гоохон гэгшэд онсо шалгарна.

Буряад арадай аман зохёол шэнжэлхэ хэрэгтэ Р. А. Шерхунаевай «Үльгэршэн Парамон Дмитриев» гэжэ ном горитойхон һуури эзэлнэ. Буряад үльгэршэдэй ажабайдал, зохёохы ажал хүдэлмэри, бэлиг шадабари дэлгэрэнгыгээр, тодо хурсаар зураглан харуулхын тула нилээд удаан хүдэлхэ, материал суглуулха хэрэгтэй ха юм. Энэ талаар эрдэмтэ амжалта туйлаа гээшэ.

С. БАРДАХАНОВА,
Буряадай ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ.

Баргажанай аймагай Баянголой сельпогой эдеэ хоолой 1-дэхи ...зин түсэб дүүргэлгээ аймаг соогоо хододоо түрүүлдэг юм. Энэ магазинай хүдэлмэрилэгшэд эд бараанай эрьесын түсэб һара ...и 110—120 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус магазиниие даагша, коммунис ажалай ...рник Екатерина Митаповна Бадмаева.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

АЖАЛАЙ СЕМЕСТРЭЙ ТУГ ҮРГЭГДӨӨ

Республикын студентнүүд-барилгашадай колонно Советүүдэй талмай дээрэ сугларжа, 1972 ондо хэгдэхэ ажал, хүдэлмэри тухайгаа элидхэбэ. Жэл бүхэндэ Советүүдэй талмай дээрэ, В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ студентнүүд суглардаг. Барилгашадай гурбадахи семестртэ зорюулагдаһан жагсаал эндэ үнгэргэгдэбэ ха юм.

...Барилгашадай 1972 оной ажалай Улаан туг һэбшээндэ далбаһаар аалиханаар өөдөө хөөрэнэ. Ажалай алдар соло дуулаһан энэ Улаан тугые үнгэрэгшэ жэлдэ барилгашадай дунда түрүү һуури эзэлжэ гараһан Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэрэй бригадын бригадир Петр Улаханов, индустриально-педагогическа техникумэй — Надежда Малиулова гэгшэд ирагуу хүгжэмэй аялга доро үргэхэ эрхэтэй байба.

Республикын барилгашад-студентнэрэй отрядай областной штабай командир Сергей Иванов байгша ондо студентнүүдэй барилгануудта хабаадахаар бэлэн тухай ВЛКСМ-эй обкомой секретарь В. Д. Раднаевта элидхэнэ.

Нүхэр Раднаев һуралсалайнгаа жэлые һайнаар дүүргэһэндэнь студентнүүдтэ баяр хүргөөд, барилгашадай отрядуудта комсомолой путёвконуудые барюулаа.

Үргэн Буряад оронойнгоо барилганууд дээрэ ошожо хүдэлхөөр бэсэ зэһэһэн студентнүүд гурбан миллион шахуу түхэригэй ажал хүдэлмэри энэ жэлдэ хэлсэхэ болоно. Мүнөө эдэнэрые Галуута-Нуурай ГРЭС-эй, Сэлэнгын ЦКК-гай, Кабанскын шубуунад хаанашье — колхоз, совхозууд, леспромхозуудай комсомольско барилганууд хүлеэнэ ха юм.

— Хүндэтэ барилгашад! Таанад хаанашье — колхоз, совхоз гү, али түмэр харгын барилга, үгышье һаа, леспромхозой гү, али мелиорациин хүдэлмэридэ ябахадаа, бүтээһэн ажалаа эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ, «Энэ манай студентнүүдэй бариһан байшан» гэжэ хэлүүлхээр ябахыетнай хүсэхэ байнабди, — гэжэ областной штабай комиссар А. Таряшинов юрөөбэ.

Ингэжэ олон барилгашад республикынгаа колхоз, совхоз, предприятинуудай барилга дээрэ ошожо, ажаллахаар аян замдаа мордожо эхилбэ.

Д. САНЖИЕВ.

АЛЬГА ТАШАЛГААР УГТУУЛНА

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай артистнууд зунай үедэ хүдөө нютагуудай ажалшадта концерт, зүжэгүүдые харуулжа эхилһээр үнихэнэй.

Мүнөө зун театрай коллективэй нэгэ бригада манай Захааминай аймагаар аяншална.

Георгий Федорович Лосевой хүтэлбэрилдэг энэ бригадын артистнууд июнь һарын 19—20-ной үдэшэнүүдтэ Мустай Каримай «Страна Айгуль», Дашарабдан Батажабайн «Урбаанай уршагта ябадалнууд» гэһэн зүжэгүүдые Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэришэдтэ харуулжа, ехэтэ һонирхуулба.

Ц. НАЙДАНОВ.

РОССИН ЭГЭШЭ ДҮҮ республиканууд

ОЙ ТАЙГЫН ХАРУУЛШАД

Сыктывкар. Хойто зүгтэ зун болобо. Мүн тэрээнтэй хамта, гал түймэрэй аюул ехэ болоо. Тиимэһээ патрульнууд ой тайгые самолёдоор ниидэжэ агаарһаа ажаглан хаража байдаг. Түймэрэй хэр түргэнөөр таража болохо байһые тодорхойлоод, ойе хамгаалха авиационно баазада тэдэнэр дуулгадаг, хэрэгтэй болоо һаань, десант буулгадаг юм.

— «Галгүй газарһаа утаан гарадаггүй» — гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэһээ ой тайгые ходоо хёрхоор шалгажа хаража байха хэрэгтэй. Гал түймэрые бага байхадань сараха гээшэ арадай зөөри хамгаалха хүндэтэй хэрэг. Харин гал түймэрэй оройдоо бии болохогүйн түлөө тэмсэхэ шухала. Автономито республикын бүхы районуудта байрлаһан манай авиаподразделенинүүд, модо бэлэдхэгшэд, геологууд, газар үрэмдэгшэд болон ангуушадай дунда ойлгууламжын горитойхон хүдэлмэри хэнэ—гэжэ тус баазын ахалагша лётчик-ажаглагша Н. И. Лиманский хөөрэнэ.

Ахалагша лётчик-ажаглагшын кабинет ойн түймэр сараха ёһотойл штаб болоно. Ойе харууһалан, ажаглажа ябаһан самолёт болон вертолёдуудһаа мэдээнүүд эндэ абтана.

— Гал түймэрэй түргэнөөр дэлгэрхээр тон аюултай районууд энэ картанууд дээрэ тэмдэглээтэй, — гээд Николай Иванович карта дэлгэн харуулжа хөөрэнэ.— Тиимэ газарнуудта манай агаарай харуулшад түргэ түргэн эльгээгдэдэг. Энэ улаахан түхэреэнээр тэмдэглээтэй байгша носожо байһан түймэр гээшэ. Тэрэниие летчик-ажаглагша Василий Фуфаев хараад, тэндэ десант буулгаад байна. Харин энэ 20 хүхэ түхэреэхэн энэ жэл соо унтараагдаһан түймэрнүүд. Тэдэнэр ехээр һужэржэ урьдаэтүй дээрэһээ тиимэ ехэ гарза гай ушаруулаагүй.

Ой тайгые хамгаалха ба ой модоной ажахые хангаха Сыктывкарай авиабазын коллектив Россин Федераци соохи иимэ коллективүүдэй түрүүшүүлэй нэгэн юм. Тэрэнэй харууһалга доро гушан зургаа хахад миллион гектар ой модон байна.

В. ЛЕБЕДЕВ,
ТАСС-ай корр.

ЭЛДЭБ АРАДАЙ ДУУШАД

МАХАЧКАЛА. Дагестанай литературна шүүмжэлэгшэ К. Султановай «Элдэб арадай дуушад» гэжэ номынь хойто Кавказай республикануудай поэзидэ зорюулагданхай. Энэ ном соогоо автор дагестан, осетин, кабардин, балкар, интуш гэхэ мэтэ аха дүү арадуудай литературын 33 түлөөлэгшэдэй зохёолнуудые харуулһан байна. Эндэ хэблэгдэһэн очерк болон статьянууд соо К. Хетагуров, С. Стальский, Г. Цадаса, Б. Пачаев гэхэ мэтэ поэзиин классигуудай уран бэлиг шадабари харуулагдаһан, тэдэнэй хэрэг үргэлжэлүүлэгшэд манай үеын поэдүүдэй шүлэгүүдтэ тодо хурса шэнжэлэл хэгдэнхэй.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн болохоёо байһантай дашарамдуулан, Дагестанай хэблэл совет республикануудай литераторнуудай зохёолнуудтай уншагшадые танилсуулна. Хадата хизаарай арадуудай хэлэн дээрэ Ч. Айтматов, М. Стельмах, Г. Эмин гэгшэдэй зохёолнууд хэблэгдэн гаранхай. Б. Кербабаевай «Сагаан алтанай оронһоо ерэһэн Айсолтан» гэжэ повестиин, М. Шолоховой, Н. Думбадзиин рассказуудай оршуулганууд бэлдэгдээ. Табан хэлэн дээрэ гарадаг «Дружба» альманах соо союзна болон автономито республикануудай поэдүүдэй шүлэгүүд хэблэгдэнхэй.

М. АМАЕВ,
ТАСС-ай корр.

ГУРБАДАХИ БОЛЬНИЦА БАРИГДАБА

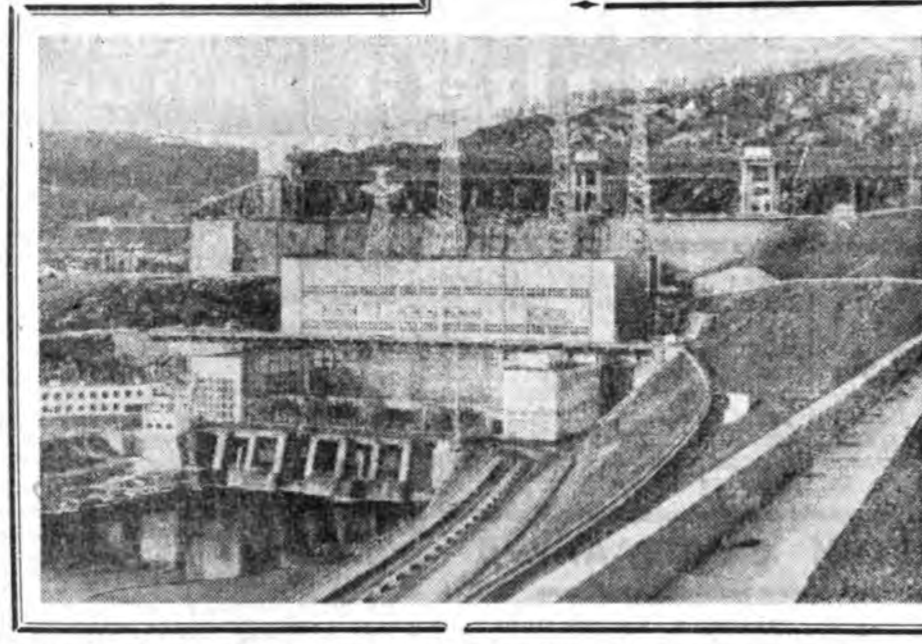
НИЖНЕКАМСК. (Татарай АССР). Татарай нефтехимигүүдэй городто гурбадахи больница бодхогдоо. Тэрэнэй гэрнүүд Камын эрьеһээ холо бэшэ ойн захада баригданхай. Эндэ 240 хүнэй байхаар станционарһаа гадна, поликлиникэ, шабараар аргалха байшан бии юм.

Нижнекамск — урган хүгжэжэ байһан город юм. Эндэ нефтехимическэ комбинадай шэнэ корпус, шиинэ бүтээдэг томо гэгшын завод баригдажа байнхай. Мүн хүн зониинньшье олон болоно. Гансахан мүнөө жэл Нижнекамскда бүхыдөө 100 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдахаар хараалагдана.

Хүн зоной тоо олон боложо байһан тула городой медицинскэ эмхи зургаануудшье олон болоно. Энэ жэлдэ нефтехимическэ комбинадта поликлиникэ нээгдэхэ. Гадна Нижнекамскда үхибүүдэй клиническэ больница, санитарно-эпидемиологическа станци, нарайлалгын хоёр байшан болон бэшэшье эмшэлэлгын эмхи зургаанууд бии болгогдохо юм.

Элдэб мэргэжэлтэй 250 врачнар нефтехимигүүдэй ба шиинэ бүтээгшэдэй элүүрые сахиха байна.

А. ДЬЯЧЕНКО,
ТАСС-ай корр.

1970 ондо зайн галай хүсэ үгэжэ эхилһэн Вилюйскэ ГЭС Яхадай АССР-тэ эгээл томо электростанци болодог юм. Энэ хадаа хатуу шэрүүн уларилта, гэдэдэггүй газартай дайдада баригдаһан дэлхэй дээрэхи эгээл томо гидротехническэ барилга болоно. Тэрэнэй агрегадууд хабсагайда малтагдан хэгдэһэн шахтанууд соо һуулгагданхай. Турбинануудтань ошоһон уһаншье хабсагайн хоорондуур татагдаһан хобоо жалгаар урдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вилюйскэ ГЭС.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮДЭР БҮРИ—10 МЯНГАН УНШАГШАД

Табин жэлэй урда Максим Горький иигэжэ бэшэһэн юм: «Ном гээшэ ерээдүйн зол жаргал, түгэлдэр хүсэн тээшэ зорин ябшаха замдаа хүн түрэлтэнэй бүтээн бэелүүлһэн эгээн орёо нарин, гайхамшаг эди шадитэ үйлэ хэрэгүүдэй нэгэн байжа болоо». Мүнөө эдэ үгэнүүд улам гүнзэгы удхатай болоно.

Совет хүнүүд номдо тон дуратай, тэрэнэй хэмжээлэшэгүй ехэ хүсэ шүлөөе үндэрөөр сэгнэдэг. Манай СССР-тэ олониитын, техническэ, һуралсалай, научна, хүүгэдэй гэхэ мэтэ элдэб янзын 360 мянган библиотекэ бии юм. Ушжам нэлэнхы ороноймнай ...аршье һуурин тосхондо библиотекэ гү, али тэрэнэй филиал, ...шье һаа, нүүдэл библиотекэ заатагүй бии байха.

Библиотекэнүүдэй бүхы номууд мүнөө 3,3 миллиард том болонхой. СССР-тэ 180 миллион уншагшад бии гэхэ гү, али гурбадахи хүн бүхэн библиотекэһээ ном абажа уншадаг.

Совет гурбан библиотекэ — Москвагай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ, Ленинградай М. Е. Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ, СССР-эй Наукануудай академиин библиотекэнүүд — хамта дээрэ 50 миллион шахуу ном, журнал, газетэнүүд болон бусад хэблэлэй зүйлнүүдые хадагалжа байдаг юм.

1862 оно эмхидхэгдэһэн В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекэ дэлхэйн эгээн томо номой сангуудай нэгэн, совет арадай омогорхол болоно. Хэдэн зуугаад мянган хүн—элдэб үндэһэ яһанай, элдэб мэргэжэлтэй, элдэб наһанай совет эрхэтэд болон хариин айлшад энэ библиотекэдэ ерэдэг. Библиотекын жасада 26 миллион үлүүтэй хэһэг хэблэгдэмэл зүйлнүүд бии. Үдэр бүри хэдэн зуугаад ном, журнал, газетэ дэлхэйн зуу гаран оронһоо абтадаг. Номууд эндэ хэтэ мүнхэдөө байхаар хадагалагдана.

Тус библиотекэдэ хүнүүдэй ухаан бодолой ёһото зэндэмэнь суглуулагданхай. Манай эсэгэ орондо, Баруун Европодо эгээн түрүүн хэблэгдэһэн дэбтэрнүүд шухаг номуудай таһагта бии. Инктабул гэжэ XV зуун жэлдэ хэблэгдэһэн номууд гамтайгаар хадагалагдажа байдаг. Эгээн түрүүшын барламал ном—1455 ондо Иоганн Гуттенберг гэгшын хэблэлэй станогһоо гараһан эгээн түрүүшын барламал ном—библи—эндэ хадагалаатай; мүн ородой түрүүшын барлагша Иван Федоровой гаргаһан, манай оронай «Апостол» тус библиотекэдэ байдаг. 1703 оной эхин багта хэблэгдэн гараһан «Ведомости» гэжэ ородой түрүүшын барламал газетын нэгэдэхи номер, 1708 оной «Геометрия словенски землемерна» гэжэ граждан шрифтээр барлагдаһан түрүүшын ном гэхэ мэтэ олоной анхарал татана. XVIII зуун жэлэй үеын ород номуудай фонд ехэ баян. Тэрэшэлэн К. Марксын, Ф. Энгельсын, В. И. Ленинэй мэндэ байха үедэ, мүн нюусаар барлагдан гараһан тэдэнэй дэбтэрнүүд шухаг номуудай таһагта бии.

Гар бэшэгэй таһаг мүн лэ нилээд һонирхолтой. Эндэ революционно, гүрэнэй болон политическэ ажал ябуулагшадай архивууд суглуулагданхай. Гараар бэшэһэн номуудай, гол түлэб ород, славян номуудай тоо 30 мянгада хүрэнэ, эгээн эртэ урдынхинь XI зуун жэлэй үеэр гараһан байдаг. Тэдэнэй дунда «Архангельское евангелие», «Мариинское евангелие» гэхэ мэтэ шухаг номууд бии. Грек, араб, перси гар бэшэгүүд, элдэб үеын болон оронуудай олон тоото түлөөлэгшэдэй (жэшээлхэдэ: Джордано Бруно, Коперник, Мюнцер, Вольтер, Руссо, Вальтер Скотт, Диккенс, Гете, Ромен Роллан, Вагнер, Лист, Наполеон гэгшэдэй) автографууд бии. Ородой элитэ ехэ уран зохёолшод Гоголь, Тургенев, Некрасов, Достоевский, Чехов, Короленкын архивууд түгэс бүрин гү, али зарим хубинь эндэ асарагданхай.

Совет общество, литература, эрдэм ухаанай түүхэдэ хабаатай материалнууд элбэг. 1564 онһоо 1917 он хүрэтэр манай орон дотор барлагдан гараһан 550 мянган нэрэтэй, мүн совет үеын 55 жэлэй туршада гараһан 2 миллион нэрэтэй номуудһаа дуратайгаа энэ библиотекэһээ абажа уншаха аргатай.

Шэнэ ном дэбтэрнүүдэй зал соо 8 мянга шахуу нэрэтэй совет газетэнүүд, хариин 16 мянган янзын журналнууд, 1000 шахуу нэрэтэй газетэнүүд үдэр бүри библиотекэдэ ерэжэ байдаг.

Хэдэн тоонуудые дурдабал, библиотекын хүдэлмэриин али тухай ехэ байһаниинь элирхэ. Үдэр бүхэндэ 10 мянга хүрэтэр уншагшад (москвагайхид, ондоо городууд болон тосхонуудһаа ерээшэд, хариин айлшад) тус библиотекэдэ ородог. Библиотекынхид конвейер, бага түмэр харгы, пневмопочто хүдэлмэридөө хэрэглэнэ. Библиотекын уншалгынь 22 залда ороһон хүнүүд үдэр бүри 40—45 мянган номуудые абажа уншадаг.

Уншагшадай, эм... ...ргаануунуудай гүйлтаар энэ библиотекэ жэлдээ 130 мянга гаран справка үгэдэг (бэшэгээр, телефоноор, телетайпаар).

Мүнөөнэй зуун жэлэй хоёрдохи хахадта бэелүүлэгдэжэ байгаа эрдэм, техникын ехэ туйлалтанууд информациие эрид үргэдхэнэ. Тиимэһээ библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй урда шэнэ зорилгонууд табигдана. Электронно тоололгын машинанууд эдэнэй хүдэлмэридэ хэрэглэгдэдэг болоо. Иимэ машинануудай туһаламжаар шэнэ ном, ното, карта, диссертацинууд тушаа машина каталогууд гаргагдадаг. Эрдэм ба техникын, арадай ажахы болон соёлой мэргэжэлтэдые номууд тухай мэдээсэлээр хангаха хэрэгтэ энээнэй ехэ туһа хүргэхэнь элитэ. Оронной библиотекэнүүд, тэдэнэй олон тоото уншагшад бүхы дэлхэй дээрэ гараһан номууд тушаа саг дары мэдээ абаха аргатай.

Ном гээшэ манай үри бэенэртэ үеын үедэ үлэхэ баялиг мүн. Тиимэһээ тэрэниие һайн зандань байлгахын тула оролдохо шухала. Ном хуушардаг, саарһаниинь муудажа хахардаг, бэшэгынь бүдэхи болоно, заримдаа харагдахаяашье болишодог. Номой наһа утадхахын тула тааруу температура, агаар хангаха хэрэгтэй. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекын вентиляци, һэрюу оруулха түхеэрэлгэ эгээн таарамжатай байдал хангадаг. Гигиенэ болон реставрациин (номуудые һэргээн заһаха) таһаг номуудые «аргалдаг», номууд тэндэнээ «шэнэбтэр болонхой». Саарһандань полимерна бодос шэнгээгдэнхэй, урданай номуудай арһан гадар, пергаментна гар бэшэгүүд зөөлэрэнхэй гарадаг.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекэ хадаа библиотекэнүүдтэ туһа хүргэдэг, библиографи, номой түүхэдэ хабаатай теориин талаар хэгдэдэг шэнжэлгын түб мүн. Энэ библиотекын олон хүдэлмэрилэгшэд тиимэ шэнжэлгэнүүдые хэдэг юм. Ном тушаа ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зорилгоор радио, телевидени, хэблэл хэр зэргэ хэрэглэгдэнэб, библиотекэнүүдые хаагуур байгуулбал—таарамжатайб, зониие яажа хангабал—һайн бэ гэхэ мэтын олон асуудалнуудые тэдэ шэнжэлнэ.

Эльвира КУЗИНА,
В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекын ном абалсаха уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо.
(АПН).

ЭНЭ зураг дээрэ классическа барилдаагаар Эхэ орон соогоо суурхаhан Клим Олзоев. Жэл бүри СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэдэг бүхэшүүлэй нааданда хабаадалсадаг Клим Олзоев зургаа дахин СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн намтартай. Тэдэнэйнгээ дүрбэндэнь командын, хоёртонь өөр хоорондын дунда түрүү hуури эзэлхэ тулалдаанда чемпион болоhон байха. Энээнhээ гадна, хэдэн удаа уласхоорондын, Европын түрүү hуури буляалдаха мүрысөөнүүдтэ хабаадажа, Эхэ ороноо холо, ойгуур суурхуулжа ерэhэн байха юм.

дээл бэеэр ехэ хүбүүдтэ гасаархуулдаг, барилдахадаа диилдэшэдэг hэм. Эхэ эсэгэмни наhа баража, бүри жаахан ябахадаа үншэрөө hэм... Сүлөөтэй сагайл гарахада, газаа досоогуур наададаг байгаа. Арбадахи класс дүүргэhэнэй удаа, Томскын сэрэгэй училищада орожо, hуралсалаа үргэлжэлүүлээ hэм. Тэндэл байхадаа нүхэдтэйгөө хамта спортоор hонирхожо, дуратай болоо hэм.

НЭГЭ ИИМЭ ушар хөөрэhүү. Сэрэгэй училищида hая ерээд байхадам, штанг үргэлгөөр мүрысөөн болохо байба. Зүгөөр

БҮХЭ БАРИЛДААША

Уласхоорондын классай спортын мастерай зэргэтэй Клим Олзоев 52 килограммай шэгнүүртэн соо арбаад жэлэй туршада эрхим бүхэнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог, барилдаанай ёhотойл бүхэ байhаараа онсо шалгаржа ябадаг. Мүнөө оронойгмнай эрхим бүхэ өөрынгөө баян дүй дүршэлые республикынгаа «Спартак» бүлгэмэй бүхэшүүлдэ дамжуулхаар хоёр жэлэй урда тээ эндэ тренер болоjо ерээ hэн...

«Спартак» бүлгэмэй бүхэшүүлэй бэеэ hоридог спортын зал. Хүлhэ уhан болошоhон бэетэй бүхэшүүл барилдаанай ковер дээрэ тулалдажа, барилдаанай оньhо, мэхэ гохо туршалсажа байба. Коверой саана секундомер гартаа бариhан набтаршаг, булса сулса болошоhон бэетэй хүн байд гээд лэ бүхэшүүлдээ энэ тэрэ зүбшөөл, заабаринуудые үгэхэ юм...

— Клим Самсонович, та hаяханай классическа барилдаагаар ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө Ульяновск хотодо үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадалсажа, бронзо медальтай ерэhэн байнат. Тэрэ Ульяновскда үнгэргэгдэhэн наадан тухайгаа манай уншагшадта хөөрэжэ үгыт.

— Бүхэ барилдаагаар hонирходог, спортдо дуратайшуул хэнэй чемпион болоhые мэдэнэ ёhотой. Зүгөөр эндэ бага зэргэ хубилалта, оруулалта хэрэгтэй ха. Минии шэгнүүртэ барилдаhан бүхэшүүл намайе үбшэн аад, барилдажа ябана гэжэ огто мэдээгүй байhан. Тиибэшье hаань, түгэсхэлэй тулалдаан хүрэтэр барилдажа гараhандаа аргагүй баяртай ябагшаб.

ОРОНОЙ ТҮРҮҮ hуури эзэлхын түлөө зарлагдаhан энэ мүрысөөндэ үргэн уужам Эхэ оронойгмнай зүг бүхэнhөө эрхимэй эрхим гэгдэhэн бүхэшүүл суглараа юм. Юуб гэхэдэ, эндэ эрхимлэhэн бүхэшүүл олимпиин наадanай командада оруулагдаха байhан. Тиимэhээ ёhотойл шанга наадан болоhон байха. Минии шэгнүүртэн сооhоо намтай хододос түрүү hуури буляалдадаг бүхэшүүл Алиев, Бакулин, Кочергин, Рыбалко, залуушуул Арутюнян, Андреев болон бусад хамтадаа арбаад хүн сугларпан байгаабди. Тиин түрүүшын үдэрhөө шанга тулалдаатай наадан эхилээ бэлэй. Наадanай хоёрдохи үдэр хахад финальна уулзалгада хабаадахын түлөө Белолипецкитэй барилдааб. Тиихэдээ оhол болоjо, баруун гарайнгаа шүрбэhэ хуураhан байгааб. Түгэсхэлэй наадан болотор эдэгэхэ hанаатай врачта ошоhомни, барилдажа бирахагүй хаш: «Шүрбэhэнши ехээр хуураад байна. Операци хэжэ, аргалха ушартай болоо хабди» гэжэ гэнтэ намайе сошоожорхибо. Теэд яахаб? Үбдөөл хадаа үбдөөб. Гансал түгэсхэлэй нааданда Ереванай физкультурын институтэй бүхэ Арутюнянтай барилдангүй үлэhэндэе халаглаа hэм. Залуу энэ бүхэ оройдхоноо 22-той болоjо ябаhан, эрхим барилдаашадай нэгэн юм. Тингэжэ Валерий Арутюнян СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

— Классическа барилдаанай дүрэдэ хэзээ, хэдытэйдээ hураhан байгаабта?

— Бүхы буряад хүбүүдтэл адли газаагуур наадажа ябахадаа барилдажа hураhан байнаб. Багаhаа заа бэетэй байhан хүм. Тиихэдээ хүнгэн шэгнүүртэн соо тиимэ хүниие оложо ядахадаа, намайе тэрэ наадanда хабаадалсахыемни баадхаа hэн. Би тиихэдэ бирагүйхэн дүн харуулжа, 150 килограмм үргэбэшье, командадаа очко асараа бэлэйб. Тэрэ гэхэhээ уламжалан, классическа барилдаанай hорёондо ябалсажа захалhан байгааб. Энэ барилдаан минии заахандаа үетэн нүхэдтээ барилдадагтал адлирхуу hэн тула бүришье hаа зохид, дүтэрхы шэнги байгша hэн. Бүхэ барилдаанай дүрэтэй танилсажа ябахадаа, физкультурын институтда hуралсаха хүсэлтэй болобоб. Үдэрынь ажаллаад, үдэшэнинь институтда hуралсажа эхилhэн байгааб.

Омскын физкультурын институт дүүргэhэнэй удаадахи жэлдэнь—1965 ондо Клим Олзоев классическа барилдаагаар СССР-эй чемпион болоjо гараhан байна. Мүн удаадахи жэлнүүдтэшье, ороной түрүү hуури эзэлхэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа ябахадаа, классическа барилдаагаар дүршэлтэй, барилдахадаа зүрхэтэйшье болоjо эхилhэн... Он жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри Климэй махабадь бэежэжэ, ороной бүхэшүүлэй дунда эрхимүүдэй нэгэн болоходоо, бүхы барилдаануудта хабаадалсадаг болоhон намтартай. Тэрэ оронойнгоо, Европын түрүү, Иван Поддубнын нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэдэг барилдаануудта оло дахин хабаадалсаhан байха юм.

— 1969 оной хабар Ростов-на-Дону хотодо ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн барилдаанда хабаадалсахадаа, дүрбэн жэлэй саада тээ чемпион болоhон нэрэ солоёо тэхэрюулжэ шадаа hэм,—гэжэ мүнөө Клим Самсонович омогорхоно. Тиихэдэ хахад финалда хоёр бүхэ—Рыбалко Бабахановтай барилдаха байhан юм. Рыбалко түгэсхэлэй тулалдаанда Олзоевтой барилдаха болобо. Эндэ ковер дээрэ хүлеэгдээгүй юумэн тохёолдоо. Добтолжо ороhон Рыбалко залуу бүхын шанга харюу диилэнгүй, өөрөө доронь орожо, гурбадахи hуури эзэлхэдэнь, манай Олзоев чемпион болоhон байна. Энэ жэлэйнгээ намар оронойгмнай эрхим бүхэ Иван Поддубнын нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө Ригэдэ үнгэргэгдэhэн барилдаанда хабаадалсахадаа, Болгариин бүхэ, олимпиин наадanай, дэлхэйн, Европын чемпион Петр Кировтэ очкогоороо шүүгдэжэ, мүнгэн медальтай ерэhэн юм.

БАРИЛДААНАЙ hайн дүршэлтэй болоhон Клим Олзоев 1970, 1971 онуудта СССР-эй чемпион болоhон байха юм. Тиихэдээ нютаг бүхэнhөө ерэhэн бүхэшүүлые торгоонгүйгөөр дала мүрэ дээрэнь даража буудаг байhан. Мүн энэшье жэлдэ үнгэргэгдэhэн барилдаанда гараа эбэрээгүй hаа, баhал чемпион болохоор бэеэ зэhэhэн байгаа бшуу.

— Тренерэй хүдэлмэри танай саашанхи зорилго болоно гү?

— Тренерээр арба гаран жэл хүдэлжэ ябанаб. Новосибирскдэ байхадаа, «Ажалай резервын» ахалагша тренерээр хүдэлөө hэм. Мүн «Спартак» бүлгэмэй командые ороной түрүү hуури эзэлхэ мүрысөөндэ бэлэдхэлсэhэн байхаб. Тэдэнэймии дүрбэниинь СССР-эй спортын мастер болоhон. Сэхынь хэлэхэдэ, тренер ябаад, өөрөө барилдахаар ковер дээрэ гарахада хүндэ байдаг. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, өөрынгөө hургаhан бүхэшүүлтэй барилдахаш, хоёрдохёор, командынгаа бүхэшүүлдэ hаналаа табиха баатай болоgдохо. Тренер болоhон хойноо шабинараа зүрхэтэйгээр, мэхэтэйхэнээр аад, болгоомжотойхоноор добтолдог болгожо hургаха шухала. Би Болгариин бүхэ Петр Кировтэй гурба удаа барилдааб. Энэмнай ёhотойл эрхим баатарнуудай нэгэн гэжэ мэдээжэ юм. Тиибэ ябабашье hаа, би гурбан уулзалгадаа тэнсэжэ гараhан байнаб.

— Мүнөө манай республикын «Спартак» бүлгэмэй тренер болоhон та саашадаа ямар зорилго, түсэбтэй байнабта?

— Залуушуулай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, 12—13-тай хүбүүдые барилдаанай техникэтэй танилсуулжа, эрхим бүхэ болохоор тэдэниие hургаха хүсэлэнтэйб. Мүн бүлгэмэйнгөө гэшүүдтэй hорёо, мүрысөөнүүдые үнгэргэжэ, орон доторoo суурхуулмаар бүхэшүүлые бэлдэхэ зорилго урдаа табинхайб.

Эхэ оронойнгоо, мүн дэлхэйн, Европын бүхэшүүлтэй тулалдажа ябахадаа, барилдаанай дүрэтэй, баян техникэтэй болоhон Клим Самсонович ерээдүйдэ республика доторoo классическа барилдаагаар ёhотойл эрхим бүхэнүүдые хүмүүжүүлжэ, тоонто үргэн Буряад ороноо холо, ойгуур суурхуулжа ябаха хараа түсэб урдаа табина. Саашанхи ажалдань амжалта хүсэе.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ШАТАРАЙ НААДАНАЙ ЭХИЛХЫН УРДА ТЭЭ ЮУН БОЛОНОБ?

РЕЙКЬЯВИК. (ТАСС-ай корр). Исландиин ниислэлдэ американ гроссмейстер Роберт Фишерэй ерэлгэтэй холбоотой ойлгогдосогүй олон асуудал гаранхай. Тэрээнhээ гадна, дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэ буляалдаха наадanда Фишер ямаршье шалтагаангүйгөөр гээгдэжэ ерэhэн байна.

Тэрэнэй саашанхи ябадальнь аарагхан киногой үзэгдэлнүүдтэ түhөөтэй. Фишер самолёдhоо гарамсаараа гэшхүүрээр гүйжэ буугаад, тэрэниие хүлеэжэ байhан автомобиль худар харайн оробо. Полициинхид нэгэшье асуудал Фишерhээ hураха арга олгонгүй, журналистнуудые намнажархёо. Фишер полициин машинануудаар үдэшүүлэн, хайшаашье ошоhониинь мэдэгдэнгүй ябашоо, Рейкьявигтахи нэгэ энгэй хүнэй газаа ошожо бууба. Тиигэhэнэй удаа шатарай наада эмхидхэгшэдые, Шатарай уласхоорондын федерациин хүтэлбэрилэгшэдые, дэлхэйн чемпиониие хүндын туладашье бараалхаагүй. Заншалай ёhoop жээрэб барилгада хабаадаагүй, өөрынгөө орондо ондоо хүниие эльгээhэн байна.

Фишерые үмөөрэгшэд шатарай талые бэшэ, ...рин өөhэдынгөө хубиин ашаг туhые үндэhэ болго... шатарай наадanай талаар жэгтэй гурим зохёоho... ниинь Рейкьявигай журналистнуудай дунда ... дээжэ болоо. Фишерэй талынхид наадanай парти... ябаса бүхэниие дамжуулдаг байха гэжэ США-да... тоололгын ехэ түбүүдэй нэгэнтэй хэлсэнхэй юм ... нэ. Наада үргэлжэлүүлхэ ябадалнуудые тэрэ дар... Рейкьявигта тэндэhээ бусаан дамжуулхаар хара...на.

Наадanай партиин ябаса бүхэниие түрүүш... ээлжээндэ дамжуулха онсо эрхэ (урда тээнь үз...дөө дуулдаагүй ушар!) Американ компанинууд... нэгэн худалдажа абанхай юм ха. Иимэ зорилгоо... тусхай компани байгуулагдаа гээд мэдээсэгдэнэ.

Фишерэй, тэрэниие үмөөрэгшэдэй элдэб эс... аашанууд юу харуулнаб гэхэдэ, эдээндэ шатар... саашанхи хүгжэлтэ шухала бэшэ, харин онд... юумэн тэдэниие hонирхуулна. Эдэнэй гаргажа ба... гаа элдэб аашанууд, мүнгэ зөөриин хойноhoo шун... дашуурдаг ябадал спортын хэрэгтэ харша байна.

ТҮРҮҮЛhЭЭР ТҮРҮҮЛБЭ

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ—арбан табадахи наадан үнгэргэгдэбэ. Арбан командын футболистнуудай хоорондо үнгэргэгдэhэн наадanай дүн хаража үзэхэдэ, Хабаровскын футболистнууд айлшаар ерэhэн Эрхүүгэй «Аэрофлот» командые аяар 5:0 гэhэн тоотойгоор шүүгээ. Мүрысөөнэй таблицада түрүү hуури эзэлээд ябаhан «Сахалин», Благовещенскын «Амур» командануудай футболистнууд Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан», Шэтын футболистнуудые тус тустань 2:0 гэhэн тоотойгоор шүүжэ, түрүүлhээр түрүүлбэ.

Красноярскын «Автомобилист» команда өөрынгөө стадион дээрэ Ангарскын «Старт» командатай наадаа. Тиихэдээ 1:2 тоотойгоор шүүгдэжэ, нэгэ hуури гэдэргээ сухариха баатай болобо. Манай «Сэлэнгэ» ээлжээтэ наадandаа Братскын «Сибиряк» командатай 0:0 тоотойгоор тэнсээ hааб даа.

Үсэгэлдэр «Сэлэнгэ» командын футболистнууд Ангарскын «Старт» командатай тэдэнэй стадион дээрэ наадаа.

Танай анхаралда манай зонын али командын футболистнуудай хэдыдэхи hуури эзэлээд ябаhан тухай таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очконууд
1. «Сахалин» Ю-Сахалинск	14	10	4	0	17—3+14	24
2. «Амур» Благовещенск	14	8	5	1	22—7+15	21
3. СКА Шэтэ	15	6	6	3	18—13+5	18
4. «Аэрофлот» Эрхүү	15	5	4	6	11—16—5	14
5. «Старт» Ангарск	14	5	3	6	11—13—2	13
6. «Вулкан» П-Камч.	15	3	7	5	9—16—7	13
7. «Автомобиль» Красн.	14	5	2	7	15—15+0	12
8. СКА Хабаровск	14	5	2	7	20—14+6	12
9. «Луч» Владивосток	13	3	4	6	7—15—8	10
10. «Сэлэнгэ» У-Үдэ	14	3	4	7	7—17—10	10
11. «Сибиряк» Братск	14	1	7	6	6—14—8	9

ҮШӨӨ НЭГЭ ПОСТ

Захааминай аймагай Санагын совхозой партийна организациин суглаан дээрэ ажахыдаа «Буряад үнэн» газетын хүдөө бэшэгшэдэй пост эмхидхэхэ гэhэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталагдан абтаба. Постын гол зорилгонь юуб гэбэл, түрэл нютагтаа болоjо байhан hониниие, ажахынгаа малшад болон механизаторнуудай ажал хэрэг тухай газетын редакцида мэдээсэжэ, бэшэжэ байха болоно.

Хүдөө бэшэгшэдэй постын түрүүлэгшээр С. Х. Санжитов (сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ) баталагдаа. Совхозой главна зоотехник Б. Ц. Самбуев, отделениие эрхилэгшэ С. Д. Банзаракцаев, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь В. Ф. Бандеев, бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэ М. Ц. Логинова гэгшэд постын гэшүүдээр баталагдаhан байна.

Санагын совхозой ажалшад хэдэн зуугаад хэhэг центральна газетэ болон журналнуудые үдэр бүри абажа, hонирхон уншажа байдаг юм. Тиихэдэ эндэхи 150 гаран хүн республикынгаа «Буряад үнэн» газетэ захижа абана.

Манай корр.

ЭЛДЭБ hОНИН

Жэгүүртэд „паспортнуудые" абана

Каспиин далайн зүүн эрье... үбэлжэhэнэй hүүлээр үлэ... уhанай шубууд Шинкоренк... Осушное олтиригуудта «байрл...даг». Мүнөө энэ олтиригууд... тон шухаг «далбагануудые» б... болонхой. Красноводскын орн...тологическа заповеднигэй худа... мэрилэгшэд капрон гүбшүүр...нуудые табижа, жэгүүртэ... сахариггуудые зүүлгэнэ. Саха... түхэлэй шубууд — кулик, кр...чок «паспортнуудтай»—алюм...ниин сахарингуудтай болобо, Х... шубуудые сахарингуудые зүү...хэй. Үбэлдөө эндэ үлэжэ түр...hан эдэ шубууд хойто зүг т... ниидхэ шадалгүй байгаа бшу... Каспиин далайн олтиригуудта т...дэнэй 60 гараниинь зүниие ... гэргэнэ.

Н ЦУРА, ТАСС-ай корр.

Красноводск.

Пашка Прошко Саша хоёртой нүхэсэнэ

Долоотой Саша Громовой ж...тэй үениие дахуулаад, тосх... соогураа ябахада, сасуут... ниинь ехэл атаархалаг. Ү... Пашка гэжэ нэрлэе. Пашка ...дэ сабшаха зуурашье зээн... hаладгагүй. Эдэнэр жэл соо н... хэсэжэ ябадаг.

Волыниин Забороль га... тосхоной захада Громовтон а... hуудаг юм. Үен юундэшьеб т... дэнэй гэрэй орой дээрэ үурь... түхеэрhэн байба. Теэд Паш... тэндэ түрөө. Нюдөө нээгээгүй н...рай үен гэрэй оройhoo сээ... соо унашоо. Хүнүүдэй шаг шу... табилдахадань, эхэнь гүлгэ... орхёод зугадаба. Саша ехэл б...ярлаа бэлэй. Энэл хүбүүн ... шэн сэхытэйгээ хамта нарай ...ниие эдеэлүүлжэ эжэлшүүлэ... Ойн амитантай Прошко ... гэйнь нүхэсэбэ. Эдиhэн юумэ...рээ, агнажа олоhон олзоор... Прошко Сашкатай хубаалдад... Тахяа, дальбараа харабал, Па... ка зэрлиг занга харуулха... ядадаггүй. Эзэнэйнгээ хорш... дуугархада, гансата болидог.

В. ЛАВРЕНЮК, ТАСС-ай корр.

Волынь.

ХИЛЫН СААНАhАА

телефон телеграф радио

ДАМАСК

ЛАТАКИЯ ПОРТДО

ТАСС

Сириин Латакия порт байгша оной зургаа hарын турша соо дэлхэйн элдэб оронуудай 690 судна угтан абаhан, хэрэглэмжыень хангаhан байна. СССР-эй туhаламжаар баригдажа байгаа Евфрадай ГЭС-тэ хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүдые, тэрэшэлэн Сириин экономикодо шухала металл, модон ба бусад товарнуудые САР-та абаашадаг зуугаад шахуу совет суднанууд, тэрэ тоодо «Дмитрий Пожарский», «Металлург Бардин» гэдэгүүд тэдэнэй дунда бии. Эдэ суднанууд Советскэ Союзай текстильнэ үйлэдбэридэ шухала хлопок, нооhо ба ээрэмэл утаhа Сириhээ асарна.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Вьетнамай Куангчи провинци дээгүүр элин добтолhон американ самолёдуудай хахир абяан, бомбонууд ба снарядуудай тэhэрэлгэ замханагүй. Сүлөөлэгдэhэн районууд худар орохо гэжэ hэдэhэн 20 мянга гаран сайгон сэрэгүүдэй добтолгые Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд гэдэргэнь намнан тулалдажа байнхай.

Дайсанай хоёр бүлэг сэрэгүүд США-гай авиациин зүгhөө дэмжэгдэн, Куангчи хото руу орохо hэдэлгэ гаргана. Эндэхи патриодууд хотоhoo зүүн хойгуурхи эрьеын элhэн добуунууд дээрэ далайн ябаган сэрэгэй частьнуудтай тулалдана. Хотоhoo баруугаархи гүбээлиг районд бууhан сайгон сэрэгүүдэй агаарай десантые МВСО-гой артиллери хүсэтэ галаар угтан зогсонхой. Дайсанай гол хүсэн Хайланг гэжэ районой центр шадар болгогдоод байна.

ЛОНДОН

Шахардуу байдалтай зандаа

ТАСС

«Ольстерые хамгаалха ассоциаци» гэдэгэй хархис этэгээдүүд Белфастын ба Лондонберин протестан районуудта баррикадануудые бодхоожо үргэлжэлhөөр. Эдэ ябуулгануудынь «Хойто Ирландиие граждан дайнай туйлда хүргөөд байна» гэжэ «Дейли телеграф» газетэ бэшэнэ. Эндэхи адаглагшадай hанамжын ёhoop, Ольстертохи байдалые гуримшуулха гэhэн хэбэртэй Англиин правительствын «амгалан шэнэ үүсхэл» гэдэгэй буруу hүрэжэ байhыень тэдэ хархис этэгээдүүдэй ябуулганууд гэршэлнэ. hүүлэй суббото, воскресениин туршада болоhон тулалдаануудай үеэр долоон хүн алуулаа, тэдэнэй табаниинь католигууд. Бельфастын католическа районой нэгэ хүнэй гэртээ орожо ябатар араhаань буудажа алаhан байна.

ПАРИЖ

ФРАНЦИИН ПРАВИТЕЛЬСТВО ТУШААЛhАА БУУБА

ТАСС

Франциин премьер-министр Ж. Шабан-Дельмас Франциин правительствын тушаалhаа бууха тухай мэдүүлгэ республикын президент Ж. Помпидуда июлиин 5-най үдэр барюулаа.

Эндэ тараhан түрүүшын шэнжэлэлнүүд дотор правительствын тушаалhаа буулгые Национальна суглаанай hунгалтын болохо ойртожо байhантай холбоно. Национальна сутлаанай hунгалтые 1973 оной март соо үнгэргэхоор хараалагданхайшье hаань, hунгуулиин кампани, үнэндөө, эхилэнхэй. Парламентын олонхинь бологшо партинууд—Республикые хамгаалгын союз, Дулдыданги бэшэ республиканецууд зүүнэй тала баридаг хүсэнүүдэй нэгэдэлэй бэелүүлэгдэжэ байhан үедэ политическэ байдалаа бэхижүүлхээр хэмжээнүүдые абаха эрилтэ табина. Шабан-Дельмасай тушаалhаа буулга правительственна бүлэглэлдэ ородог партинуудай хүсэл эрмэлзэлдэ харюусажа болохо байгаа ха.

Гэхэ зуура, Шабан-Дельмасай правительствын тушаалhаа буулга правительственна зүршэлдөөнэй шэнжэтэй бэшэ байна.

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин республикын президент Жорж Помпиду июлиин 5-да Пьер Месмерые Франциин премьер-министр болгон томилоод, шэнэ правительство эмхидхэн байгуулхыень тэрээндэ даалгаа.

ТОКИО

Какуэй Танака либерально-демократическа партиин түрүүлэгшэ болобо

ТАСС

Мэдээжэ политическэ ажал ябуулагша Какуэй Танака Японой засаг баригша либерально-демократическа партиин түрүүлэгшээр hунгагдаба. К. Танака 1964 оной ноябрьhаа хойшо ЛДП-е, правительствые толгойлжо байhан Э. Сатын тушаал даажа орохонь. К. Танака Э. Сатын кабинедтэ гадаадын худалдаа наймаанай ба промышленностиин министрэй тушаал даадаг байhан.

ЛДП-гэй парламентдахи олонхи hуури эзэлдэг партийна түрүүлэгшэнь ороной премьер-министр байха зэргэтэй юм. К. Танакые энэ тушаалдань июлиин 6-да, парламентын ээлжээтэ бэшэ сесси дээрэ hунгаха. Шэнэ кабинет июлии 7-до эмхидхэгдэхээр хүлеэгдэнэ.

ЛОНДОН

ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛhӨӨР

ТАСС

Англиин машина бүтээгшэдэй забастовкын тэмсэл ороной шэнэ шэнэ районуудта дэлгэрэн, хэдэн hарын турша соо замханагүй. Шотландиин Абердин хотодохи заводой 2 мянган хүдэлмэришэд юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрhэнтэй дашарамдуулан, салин хүлhэ нэмээхэ тухай эрилтэнүүдые дэмжэжэ, дүрбэ неделиин урда тээ эхилhэн стачка үргэлжэлүүлхэ гэжэ нэгэн hаналтайгаар шиидхээ.

Англиин автомобильнуудые бүтээдэг «Бритиш лейланд моторс» гэжэ эгээн томо компаниин предприятинуудта ажалшадай ехэ буhалгаан дахинаа болохо янзатай. Салин хүлhыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжо hайжаруулха эрилтэ табина. Лонгбриджын (Бирмингем шадархи) автомобилиин заводой 10 мянган хүдэлмэрилэгшэдые түлөөлдэг цехүүдэй старостанууд эрилтэнүүдээ дүүргүүлхэ гэhэн, «хоёр талаhаа буулта хэжэ» зүришэлдөө болюулха тухай дурадхал буруушааха гэhэн шиидхэбэри гаргаба. Тус компаниин Конвентридэхи хабсаргалгын заводуудай нэгэнэйнь 2 мянган хүдэлмэрилэгшэд хоёрдохи неделиин турша соо буhалгаалжа байнхай.

НЬЮ-ЙОРК

Хуули сахигшад сүүдлүүлхэнь

ТАСС

Иллинойс штадай прокурор Эдвард Хенрейхен, тэрэнэй туhалагша ба штадай 12 полициинхидые сүүдлэлгэ Чикагода эхилхэнь. Эдэнэр «Хара пантерэ» гэжэ негритян түрүү хараа шэглэлтэй партиин байрада 1969 оной декабрь соо добтолго хэhэн Чикагын полициин гэмтэ ябуулгые мүрдэлгэдэ hаад ушаруулха hэдэлгэ гаргаа гэжэ гэмнэгдэнэ. Граждан эрхын түлөө негритян хүдэлөөнэй мэдээжэ ударидагшад Фрэд Хэмптон, Марк Клаэк гэгшэд тэрэ добтолгын үеэр полициинхидэй hомондо дайрагдажа үхэhэн байгаа.

Негритян эдэбхитэдые алаhан ушар американ олониитын дунда зэбүүрхэл үүсхээд, Чикагын полициин гэмтэ аашые мүрдэхэ эрилтэ табигдаа. Тэрэнэй үндэhөөр тогтоогдоhон тусхай комиссиин хажуугаар нэгэн доро мүрдэлгэ хэхэ өөрынгөө комиссиие США-гай нигитын эмхинүүд байгуулhан юм.

«Хара пантерэ» гэжэ партиин байрада полициинхидэй добтололго энэ партиин Иллинойс штадтахи отделениин ударидагшадые үгы хэхэ зорилгоор эртээнhээ бэлдэгдэhэн байгаа гэhэн тобшолол комиссиин зүгhөө хэгдээ. Хэмптон, Кларк гэгшэд полициинхидтэй буудалдаха үедөө үхөө гэhэн Федеральна ехэ жюрин баталамжые комисси буруушааба. Эдэ ударидагшад алуулhан байгаа гэжэ гэршэнэрэй ба экспертнүүдэй элирхэйлhэнэй үндэhөөр комисси тодоруулаа.

Тэрэшэлэн полициинхидэй гэмтэ ааша Хенрейхенэй тухиралгаар хэгдээ гэжэ комисси элирүүлбэ.

МЕКСИКЭ. Ороной зүүн урдахи зүгэй Юхатан гэжэ штат хенекен гэжэ кактус ургуулдагаараа суурхадаг юм. Эндэ шулуутайшаг хүрьhэтэй үргэн ехэ плантацинууд соо сэхэ үндэр эшэтэй кактусууд ургана. Энэ ургамалhаа мэшээгүүдые, аргамжануудые болон элдэб ооhорнуудые гүрэхэ улhан абтадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хенекенэй улhа хатаалга.

ТАСС-ай фотохроника.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «...хуралгын хаhа»—түрүү ... «Социалис мүрысөөнэй алхам...подборко. Республикын механ...торнуудай мүрысөөнhөө реп...таж. ТАСС-ай hүүлэй мэдээ...нүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Ша...бари мэргэжэлэй шатанууд» Г. ...новой статья. «Бишыхан» ...далнууд. — Т. Нетесовагай ... респонденци. Редакцида ... бэшэгүүдhээ. Түрэл орон доторн...

Гурбадахи хуудаhанда: «Г...рай зээд ургана» — Л. Марты...вагай корреспонденци. «Хоёрд...шатын эрхэтэд» — АПН-эй ...риал. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Мо...лой Д. Нацагдоржын нэрэмж... театрай артистнуудай зүжэг... табижа эхилhэн тухай. Спорт...hонинууд.

ЭНХИР КРАН

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:
16.05 — орон доторхи h...
16.10 — «Амитадай ажабай... гэhэн дамжуулга. 17.15 — «... ганочка» гэhэн теле-зүжэг. 18...
— концерт.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:
18.50—«Үльгэр тууха, ер... гэhэн хүбүүдтэ зориулагд... дамжуулга. 19.20—телепанор... 19.35—«Үдэшын Улаан-Үдэ» ... hэн телевизионно газета. 20.1... концерт.

ОРБИТА» ХАРУУЛНА:
20.45 — «Дуун — манай ... хэр» гэhэн дамжуулга. 21.45 ... «Человек в проходном дворе» ... hэн уран hайханай телевизион... фильмын 4-дэхи серинь харуул...даха.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:
22.50 — концерт.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.